

Rapport Nr. 0711

Archeologienota

Zwevegem, Ellestraat 83
Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Zwevegem, Ellestraat 83: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Annelore Vromans & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053

Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2021-374

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2021G133

Plaats en datum

Beerse, 19 juli 2021

© J. Verrijckt bvba. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming.

Inhoud

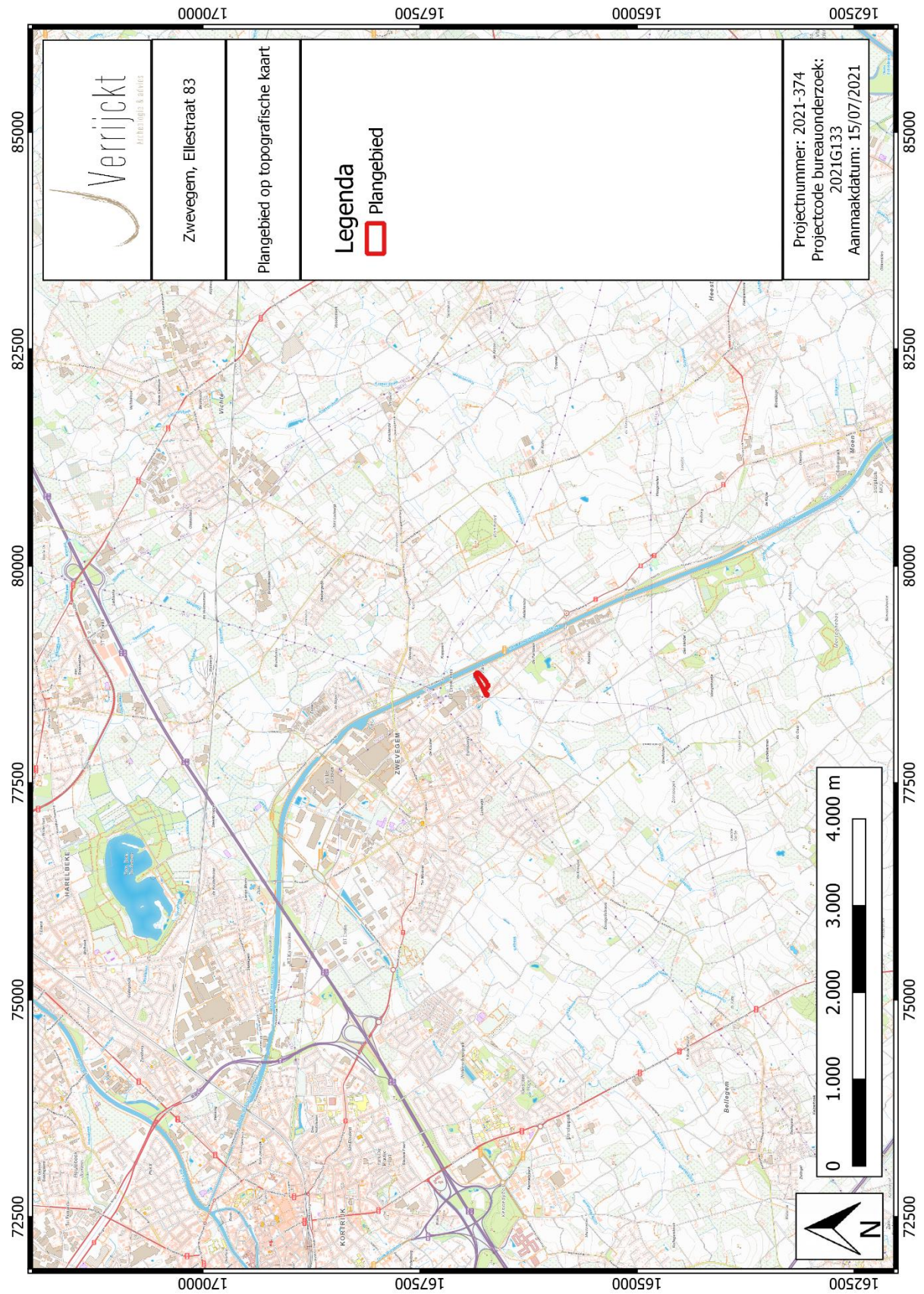
1	Bureauonderzoek	1
1.1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1.1	Administratieve gegevens	1
1.1.2	Onderzoeksopdracht	4
1.1.3	Juridisch kader.....	4
1.1.4	Randvoorwaarden.....	5
1.2	Werkwijze en strategie.....	5
1.3	Aanleiding	7
	Huidige situatie en gekende verstoringen	7
	Geplande werken en bodemingrepen	8
	Impactbepaling	9
1.4	Assessmentrapport.....	12
1.4.1	Topografische situering.....	12
1.4.2	Landschappelijke en hydrografische situering	12
1.4.3	Geologische situering	15
1.4.4	Bodemkundige situering	16
1.4.5	DOV-boring	17
1.4.6	Historische bronnen	23
1.4.7	Cartografische bronnen	24
1.4.8	Archeologisch bronnen	30
1.5	Besluit	37
1.5.1	Beantwoording onderzoeksvragen	37
1.5.2	Archeologische verwachting.....	39
1.5.3	Potentieel op kennisvermeerdering	40
1.5.4	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	40
1.5.5	Samenvatting	42
2	Lijst met figuren	44
3	Lijst met tabellen	44
4	Plannenlijst	44
5	Bibliografie.....	47

1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

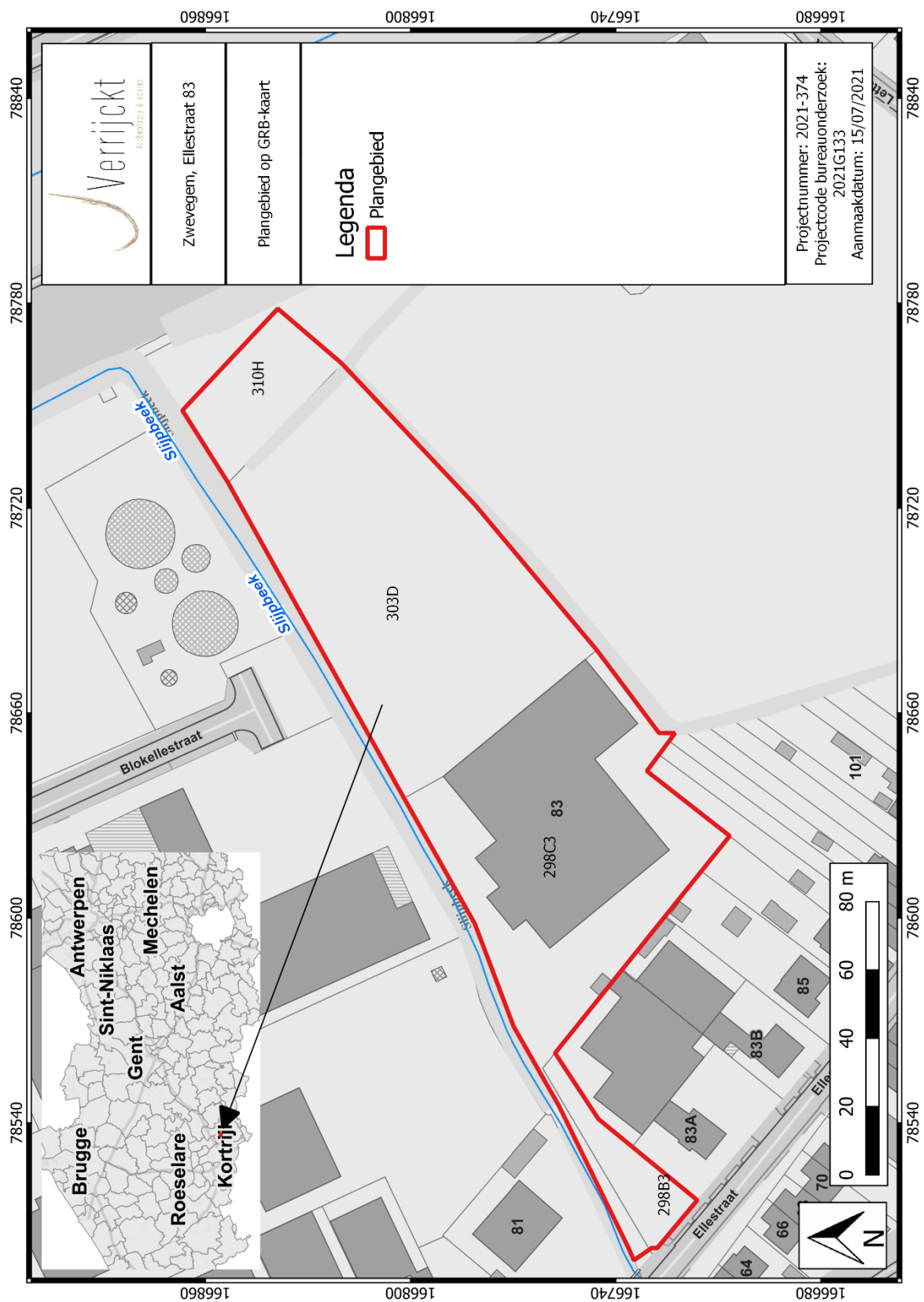
1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2021-374
Projectcode Onroerend Erfgoed		2021G133
locatie	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Zwevegem
	Deelgemeente	Zwevegem
	Straat	Ellestraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Zwevegem
	Afdeling	1 (Zwevegem)
	Sectie	B
	Percelen	298b3, 298c3, 303d, 310h
Coördinaten	Noord	X: 78 745 Y: 166 869
	Oost	X: 78 778 Y: 166 839
	Zuid	X: 78 623 Y: 166 707
	West	X: 78 503 Y: 166 724
Oppervlakte plangebied		14.739 m²
Oppervlakte bodemingreep		7.243 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart¹

¹ AGIV 2021a

Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)²

² AGIV 2021d

1.1.2 Onderzoeksopdracht

De aanleiding van het bureauonderzoek vormt de geplande gedeeltelijke sloop en nieuwbouw aan de Ellestraat 83 te Zwevegem. Dit bureauonderzoek is de eerste stap in het archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota in het kader van het Onroerendergoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerendergoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014.

Hierbij wordt een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting wordt tezamen met de geplande bodemingrepen bestudeerd. Op basis hiervan wordt beoordeeld of eventuele archeologische waarden verstoord worden én of dat er een potentiële kenniswinst te behalen is bij verdere onderzoeken binnen het plangebied. Het uiteindelijke doel is het formuleren van een advies hoe deze mogelijke archeologische waarden beschermd of onderzocht dienen te worden, of dat het plangebied kan worden vrijgegeven. Dit advies is bindend van zodra de archeologienota in akte is genomen is door het agentschap Onroerend Erfgoed.

Om een gedegen advies op te stellen dienen minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.1.3 Juridisch kader

In het kader van het Onroerendergoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerendergoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaand aan de werken. Dit kan door behoud in situ, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of ex situ, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om in situ behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek. Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd.

Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient in akte genomen te worden door het agentschap Onroerend Erfgoed en vervolgens bij de aanvraag gevoegd te worden. Van zodra de archeologienota bekrachtigd is, is deze bindend.

Binnen het plangebied wordt een gedeeltelijke sloop gevolgd door een nieuwbouw uitbreiding gerealiseerd. Hierbij bedraagt de totale oppervlakte van het plangebied 14.739 m² en bedraagt de bodemingreep 7.243 m². Het plangebied is niet gelegen in een beschermde archeologische site of gebied waar geen archeologische waarden te verwachten zijn.³

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 5.000m² of meer. Hierdoor dient, volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, een archeologienota te worden toegevoegd aan de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

1.1.4 Randvoorwaarden

Het vooronderzoek beperkt zich tot de oostelijke helft van het betrokken perceel omdat de ingreep in de bodem zich tot dat deel van het perceel zal beperken.

Vanwege het feit dat er nog onzekerheid is over het verkrijgen van de omgevingsvergunning, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat de ingreep in de bodem zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na het verkrijgen van zekerheid over de omgevingsvergunning, uitgevoerd dient te worden.

1.2 Werkwijze en strategie

Hierbij wordt een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting wordt tezamen met de geplande bodemingrepen bestudeerd. Op basis hiervan wordt beoordeeld of eventuele archeologische waarden verstoord worden én of dat er een potentiële kenniswinst te behalen is bij verdere onderzoeken binnen het plangebied. Het uiteindelijke doel is het formuleren van een advies hoe deze mogelijke archeologische waarden beschermd of onderzocht dienen te worden, of dat het plangebied kan worden vrijgegeven.

Informatie over de geplande werken werd aangeleverd door de initiatiefnemer om een zo duidelijk mogelijk zicht te krijgen van de geplande werken en hun impact.

Om een beeld te kunnen creëren van de fysisch-geografische situatie en landschappelijke ligging, is er beroep gedaan op de gekende geografische, geologische en bodemkundige bronnen.

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017

- Orthofoto
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

Vervolgens wordt een historische en archeologische analyse van het plangebied uitgevoerd. Hierbij worden zowel archeologische als historische vakliteratuur en het beschikbare historische en archeologische kaartmateriaal geraadpleegd. Dit historische kaart materiaal kan een beeld geven van de evolutie van het landgebruik in en in de omgeving van het plangebied.

Volgend archeologisch en historisch kaartmateriaal werd geconsulteerd:

- CAI-kaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Popp-kaart
- Vandermaelenkaart

Het kaartmateriaal in deze archeologienota werd opgesteld met QGIS, dit is een vrij en open source geografisch informatiesysteem.

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

1.3 Aanleiding

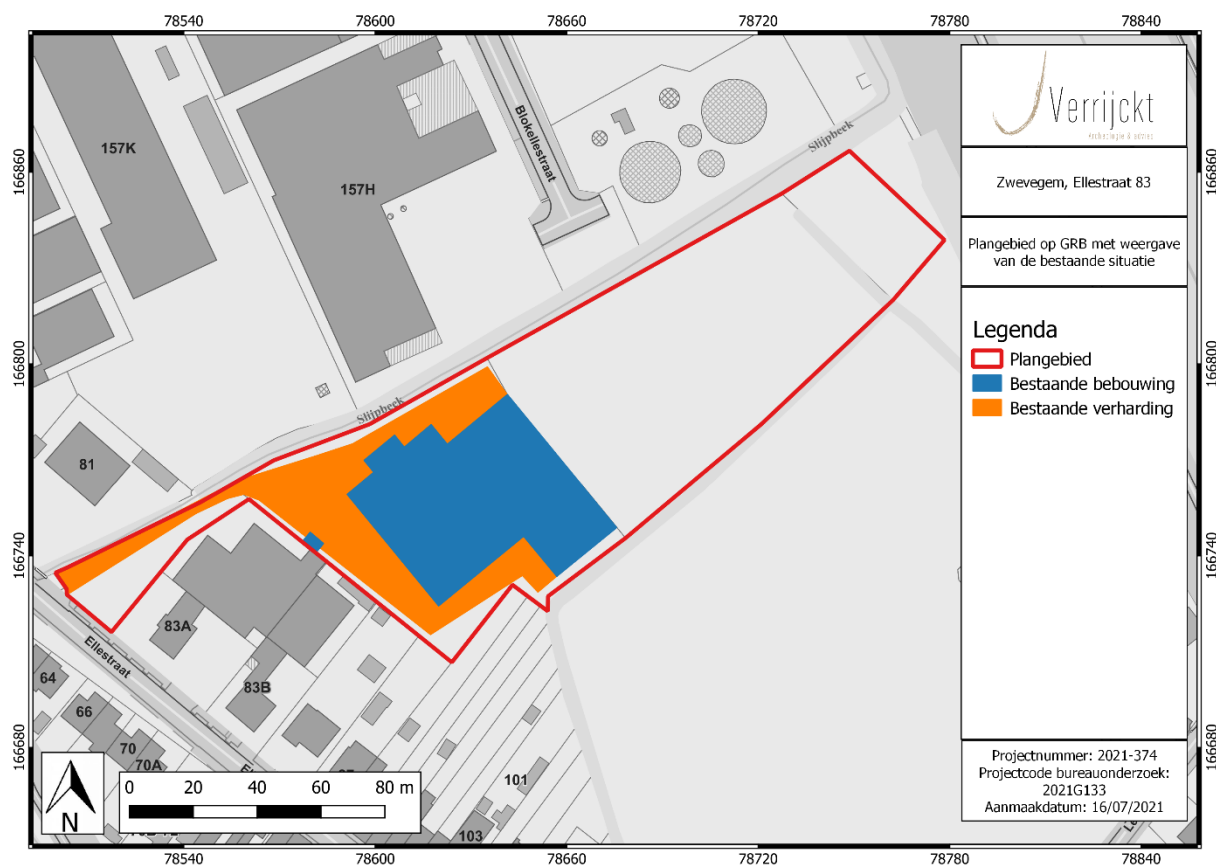
Huidige situatie en gekende verstoringen

Vanaf de straatkant is er een oprit die uitgaat op twee aaneengebouwde bedrijfsgebouwen. Deze werden gebruikt in de metaalsector. De oprit werd in asfalt aangelegd; de parking ligt aan de voorzijde van de gebouwen en de zijkanten. Deze parking werd grotendeels aangelegd in steenslag, met bepaalde delen in beton of betontegels. De verharding gaat ca. 50 cm diep (inclusief uitkoffering).

Het westelijke gebouw is het oudste gebouw en is reeds vóór 1971 gebouwd. Het andere gebouw werd opgebouwd tussen 1990 en 2000/2003.

De oostelijke helft van het terrein is open gebied begroeid met gras. Er werd het laatste decennium geen landbouwactiviteit op uitgevoerd.

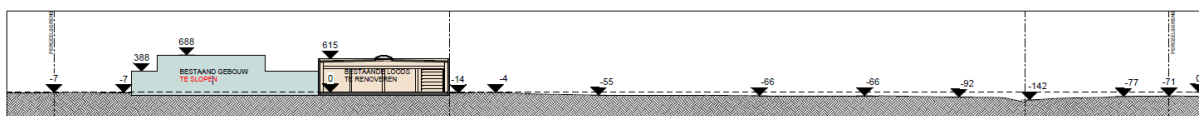
Het bodemattest van het terrein kon ingekeken worden. Deze grond werd aangeduid als een risicogrond omdat er op het terrein een risico-inrichting aanwezig was. Maar op basis van verschillende bodemonderzoeken⁴ werd er besloten geen bodemsanering uit te voeren. Doch dient er bij eventueel vervolgonderzoek rekening gehouden te worden met deze aanduiding.

Figuur 3: Weergave bestaande situatie op kadasterkaart (GRB)⁵

⁴ Oriënterende bodemonderzoeken uitgevoerd op 15.02.2000, 28.06.2005, 18.12.2015, 28.06.2005 en 18.12.2015; Beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd op 30.07.2001

⁵ AGIV 2021d

Figuur 4: Terreinprofiel bestaande toestand⁶

Geplande werken en bodemingrepen

De opdrachtgever plant op het terrein eerst een gedeeltelijke sloop, gevolgd door de uitbreiding van de bestaande situatie. In totaal zullen de geplande werken zo'n 7.243 m² beslaan. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

In eerste instantie wordt de steenslagverharding, betonverharding en betontegels weggehaald, alsook het oudste gebouw. De westelijke loods en de asfalverharding op de oprit blijven behouden. De gegevens hieronder weergegeven zijn afkomstig uit het officiële slooppopvolgingsplan opgesteld door B²ASC bv.

Figuur 5: Aanduiding te slopen en te behouden gebouwen op GRB⁷

⁶ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁷ Overgenomen uit slooppopvolgingsplan.

Tabel 1: Gegevens te slopen gebouw^a

Totaal te slopen/ontmantelen volume:		6.981,77 m³
Totaal bruikbare oppervlakte:		1.625,40 m²
Gebouw naam		Gebouw A
Adres (straatnaam + huisnummer)		Ellestraat 83
Omschrijving functie		loods
Type constructie		Niet-residentieel
Type werken		gedeeltelijke sloop
Aantal bouwlagen	Bovengronds	1
	Ondergronds	1
Brute bruikbare opp. bovengronds (m²)		1.625,40 m ²
Bovengronds bouwvolume (m³)		6.981,77 m ³
Historiek	Bouwjaar	Niet gekend
	Renovatie	Niet gekend

Er is een kelder aanwezig die ongeveer 1,5 tot 2 meter onder maaiveld reikt. De oppervlakte werd niet meegedeeld. Opbouw en diepte van de funderingen kon niet nagegaan worden tijdens het onderzoek. Er wordt daarom op heden uitgegaan van een theoretische 80 cm, wat de bovengrens is voor vorstvrije ondergrond. De verharding heeft een dikte van ca. 50 à 60 cm (inclusief uitkoffering). In totaal wordt er zo'n 3.700 m² gesloopt, waarvan 1.625 m² gebouw.

Na de sloop wordt de nieuwbouw gerealiseerd. De geplande situatie overlapt quasi volledig met de sloop. De bestaande loods wordt intern gerenoveerd. In het oosten komt een uitbreiding op de loods (1.068 m²). Op de plaats van het gesloopt gebouw komt een klein kantoorgebouw (275 m²) te staan. De vloerplaten van deze gebouwen zullen even dik zijn als de huidige bebouwing. Errond komt er nieuwe ruimte voor parking met waterdoorlatende klinkers en verharding (grotendeels asfalt, maar ook beton). Alles samen komt er ca. 5.900 m² nieuwe verharding. De asfalt- en betonverharding zal eveneens even dik zijn als de huidige verharding, de nieuwe klinkers zullen minder diep reiken. Om dit te kunnen realiseren wordt het oostelijke gedeelte van het terrein in het westen genivelleerd: er wordt grotendeels opgehoogd – dit met een maximum van ca. 30 cm – en naar de gracht toe wordt er kleinschalig afgegraven met maximaal 8 cm. Deze nivellering zal plaatsvinden op de plaatsen waar de uitbreiding en nieuwe verharding komt te liggen. Hiervoor wordt eerst de teelaarde afgegraven.

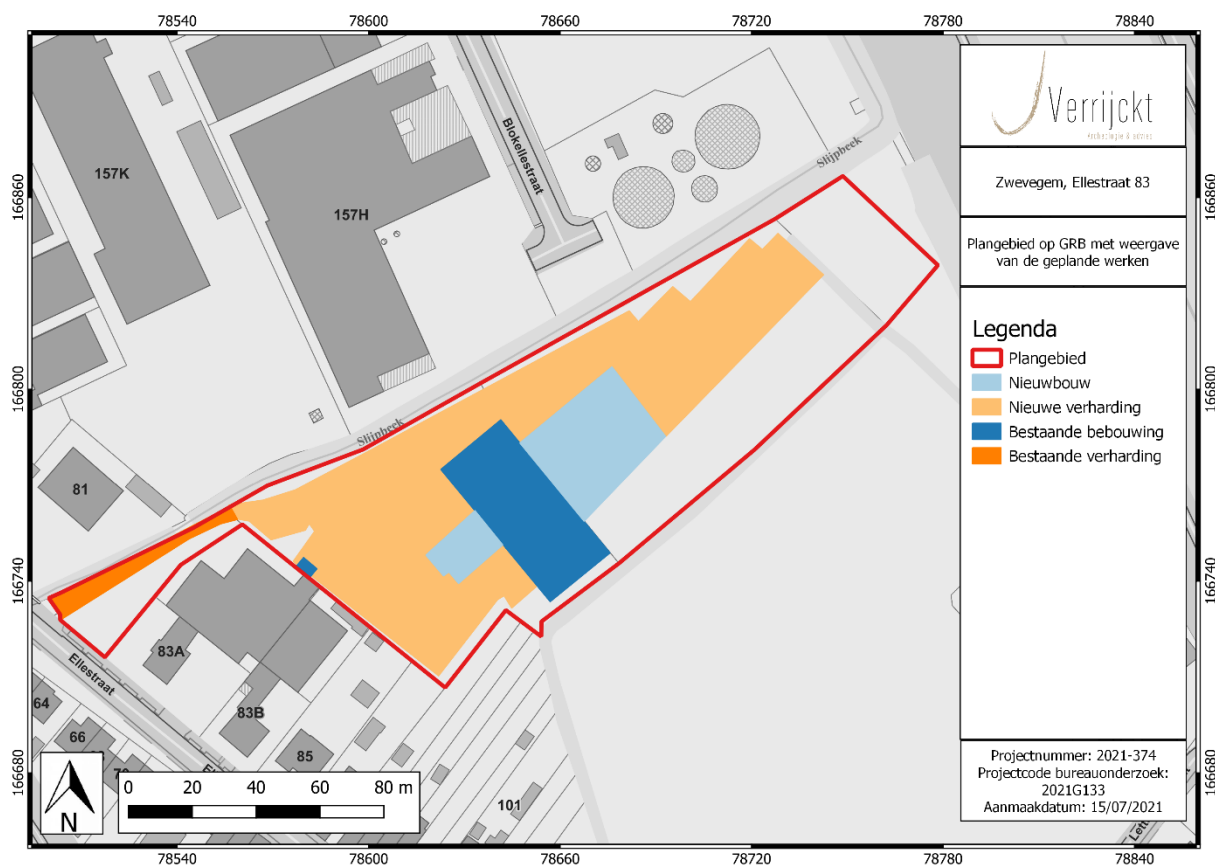
Gedetailleerde plannen zijn toegevoegd in [bijlage](#).

Impactbepaling

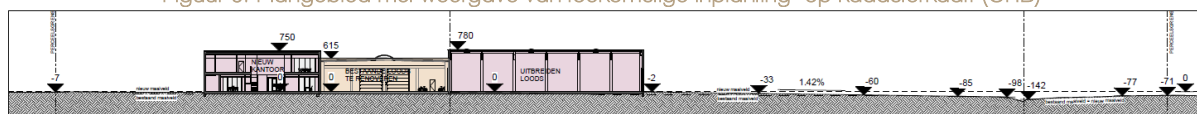
Aangezien de nieuwe verharding en het kantoorgebouw in het westen niet dieper zullen gaan dan de gekende verstoring van de weg te halen verharding en het te slopen gebouw, is de impact op deze plaats laag te noemen.

In het oosten wordt er echter nieuwe grond aangesneden. Hier is de impact dus groot te noemen.

^a Overgenomen uit sloopopvolgingsplan.

Figuur 6: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁹ op kadasterkaart (GRB)¹⁰

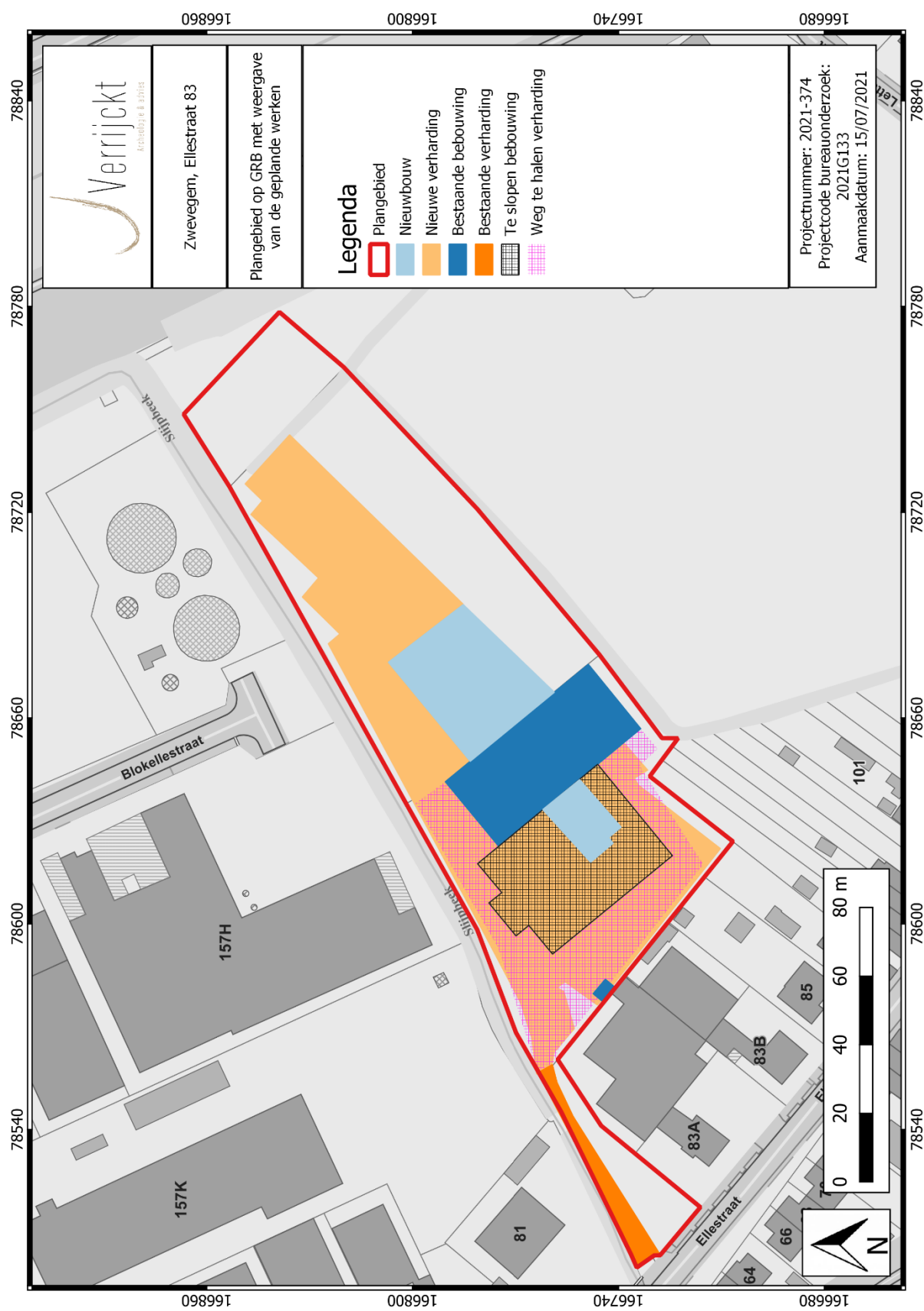

Figuur 7: Terreinprofiel nieuwe toestand¹¹

⁹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

¹⁰ AGIV 2021d

¹¹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 8: Synthesepan van de geplande werken op kadasterkaart (GRB)¹²

¹² AGIV 2021d

1.4 Assessmentrapport

1.4.1 Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Figuur 1 en Figuur 2. Het plangebied is gelegen aan de Ellestraat 83 te Zwevegem in de provincie West-Vlaanderen. Aangrenzende gemeenten zijn Kortrijk, Deerlijk en Harelbeke in noorden en het westen, in het oosten Heestert en Moen en in het zuiden Sint-Denijs. Het grondgebied wordt doorsneden door de rijksweg N8, Kortrijk-Oudenaarde. Het kanaal Kortrijk-Bossuit (1858-1860) dat de Leie en Schelde verbindt, doorsnijdt het grondgebied van noord naar zuid. De twee voormalige spoorwegtracés die het grondgebied doorsneden zijn nu omgevormd tot wandel- en fietspaden.

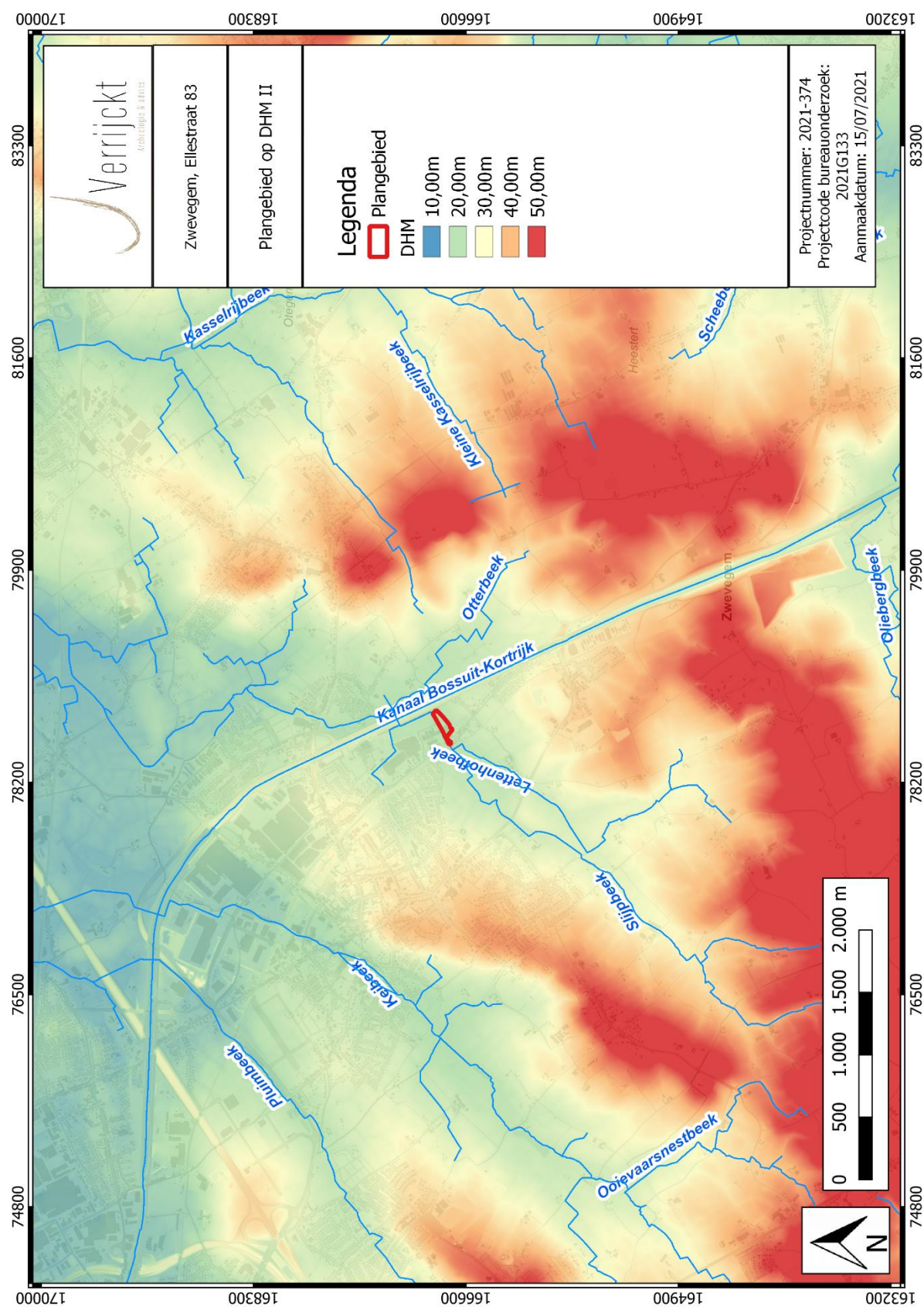
Zwevegem bevindt zich aan de zuidelijke rand van de sterk verstedelijkte en geïndustrialiseerde as Menen-Kortrijk-Waregem en zijn noordwestelijk deel vormt er als het ware een uitgroei van. De Bekaert-groep, die zijn wortels heeft in Zwevegem, is één van de belangrijkste werkgevers van de gemeente (circa. 2500 arbeidsplaatsen) en is de belangrijkste onafhankelijke, wereldwijde producent van staalkoord, staaldraad en afgeleide handelsproducten.

In het oosten en vooral in het zuiden is de gemeente nog landelijk van uitzicht en wordt het gebied gekenmerkt door een verspreide landelijke bebouwing met plaatselijk sterker geconcentreerde woningbouw. Het landelijke gebied wordt gekenmerkt door verspreide hoevebouw.

1.4.2 Landschappelijke en hydrografische situering

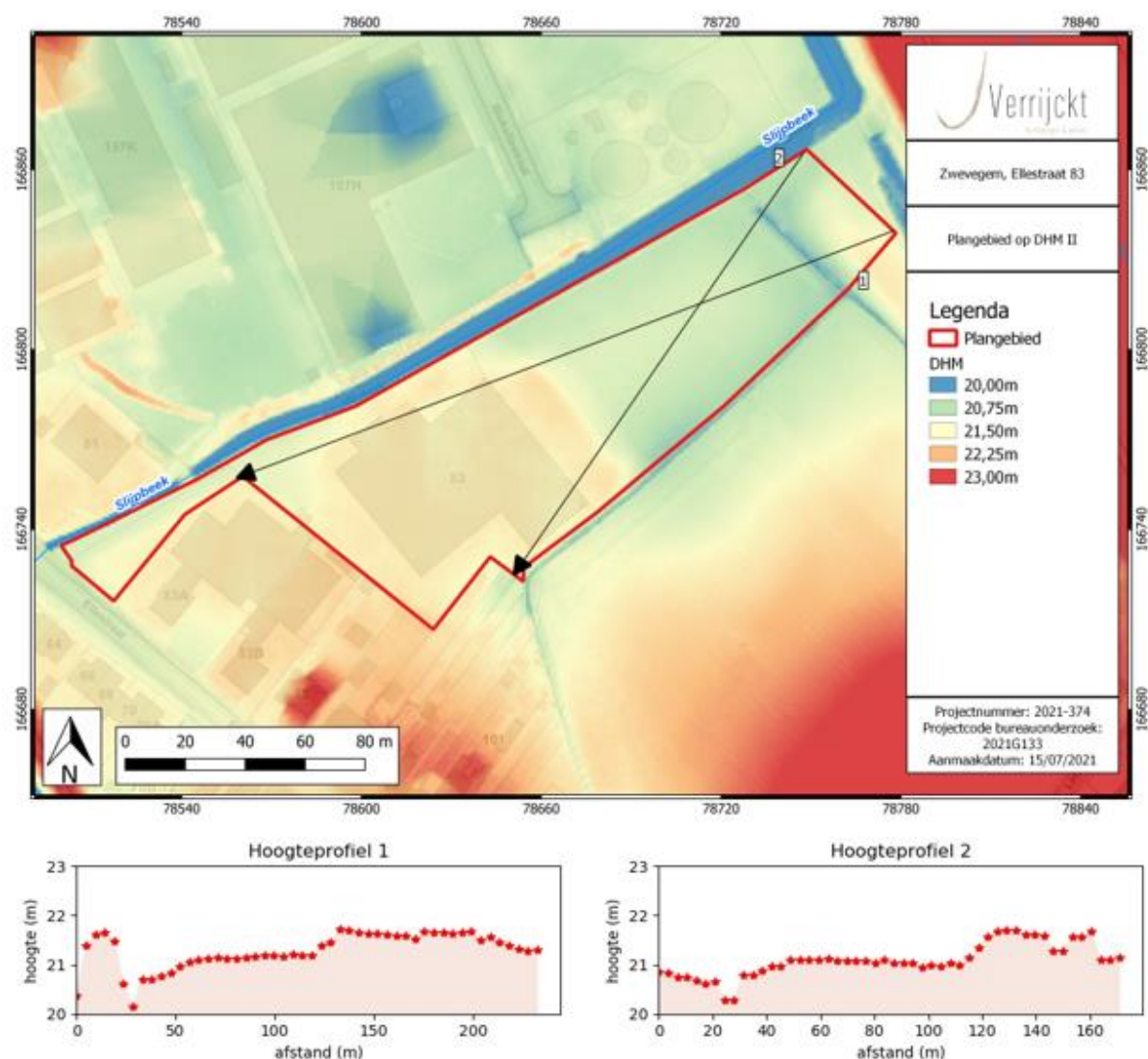
De gemeente situeert zich in het zuidwesten van West-Vlaanderen tussen de Leie en de Schelde en heeft een licht golvend reliëf. De heuvels behoren tot de uitlopers van de Vlaamse Ardennen en de West-Vlaamse heuvels. De zuidelijke helft van de fusiegemeente behoort tot de Scheldevallei. De waterscheidingslijn loopt over een heuvelkam met voornamelijk vruchtbare leemgrond, die van het noordoosten naar het zuidwesten loopt en waar zich de hoogste punten van de gemeente bevinden. In de lager gelegen gebieden zijn er zandlemiger stroken. De deelgemeente Zwevegem wordt gekenmerkt door een licht heuvelend landschap met hoogteverschillen tussen de 17 en 62 m dat doorsneden wordt door verschillende waterlopen: Keibeek, Kasteelbeek, Lettenhofbeek, Otterbeek en Slijpbeek.

Het plangebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 20,15 en 21,72 m + TAW. Hierbij ligt het bebouwde gedeelte duidelijk hoger. Er heeft waarschijnlijk een lichte nivellering (ophoging?) plaatsgevonden om de bebouwing en verharding op gelijk niveau te krijgen. In het noorden vormt de Slijpbeek de grens, in het zuiden is er een gracht. Deze gracht heeft een uitloper binnen het plangebied in het oosten die zich duidelijk aftekent. Het oostelijke deel bevat, behalve de gracht, geen abnormale hoogte of laagtes. Er zijn geen abnormale overgangen bij de grenzen op te merken.

Figuur 9: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM II)¹³

¹³ AGIV 2021b

Figuur 10: Plangebied op het DHM II¹⁴

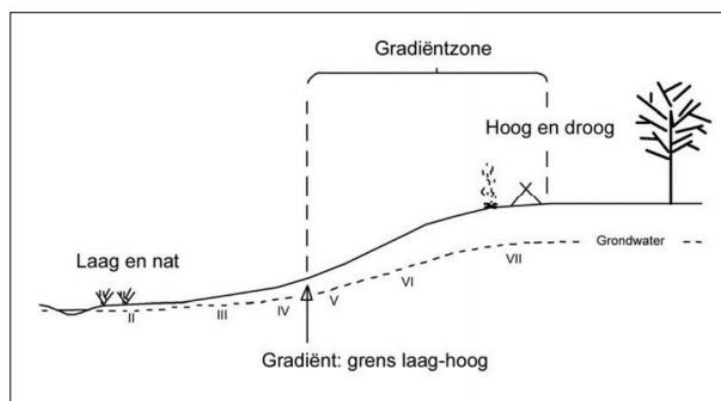
De meeste kampementen van jager-verzamelaars kunnen verwacht worden in de zogenaamde gradiëntzone, die zich uitstrekt vanaf de gradiënt (de grens tussen 'lage/natte' en 'hoge/droge' bodems) tot ca. 200 à 250 m in het droge deel. Een verklaring voor deze relatie moet worden gezocht in de volgende factoren:

- Landschappelijke gradiënten worden gekenmerkt door het op korte afstand van elkaar voorkomen van een grote verscheidenheid aan vegetatie-typen. Dit brengt voor jager-verzamelaars met zich mee dat op dergelijke locaties een grote verscheidenheid aan voedselbronnen op korte afstand voorhanden is in de vorm van planten en dieren.
- Rivier- en beekdalen vormden markante en goed herkenbare elementen in het door bossen gedomineerde landschap. Met name in het laat-paleolithicum en mesolithicum vormden de dalen de belangrijkste transportroutes.

¹⁴ AGIV 2021b

- Langs eroderende oevers van rivieren en beken kunnen vuursteenhoudende terrasafzettingen aan het daglicht treden. In een begroeid zandlandschap kan een dergelijke ontsluiting een belangrijke bron van vuursteen zijn.
- Water geldt als constante en betrouwbare voedselbron door de aanwezigheid van vis.
- De nabijheid en bereikbaarheid van (drink-)water. In dit specifiek geval vormt de Slijpbeek de noordelijke grens van het plangebied.

Op basis van bovenstaande bespreking van het digitale hoogtemodel kan geconcludeerd worden dat het plangebied wel gelegen is op een gradiëntzone.

Figuur 11: Illustratie gradiëntzone

1.4.3 Geologische situering

Paleogeen en Neogeen (Tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Kortrijk, meer bepaald het Lid van Moen. Dit wordt gekenmerkt door grijze klei tot silt. Deze is kleihoudend en bevat kleilagen. Er kunnen Nummulites planulatus voorkomen.

Quartair 1/200.000

Op de Quartairgeologische kaart 1:200.000 is het plangebied grotendeels gekarteerd als Type 2a, met in het zuidoosten een deel Type 2.

Type 2a = Dit betekent dat er geen holocene of tardi-glaciale afzettingen voorkomen bovenop de pleistocene sequentie. De oudste laag bestaat uit fluviatiele afzettingen uit het weichseliaan (**FLPw**). Deze laag is mogelijk afwezig. Daarboven komen de eolische sedimenten uit het weichseliaan (**ELPw**) en/of quartaire hellingsafzettingen (**HQ**). De jongste laag bestaat uit fluviatiele afzettingen (organochemisch en perimarien inclus) uit het holocene en mogelijk tardi-glaciaal (laat-weichseliaan) (**FH**).

Type 2 = Dit betekent dat er geen holocene of tardi-glaciale afzettingen voorkomen bovenop de pleistocene sequentie. Hier dagzomen de eolische sedimenten uit het weichseliaan (**ELPw**) en/of quartaire hellingsafzettingen (**HQ**).

Quartaair 1/50.000

Op de Quartaairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd in het noorden als 9, in het zuiden als 56 en in het uiterste zuiden een deel 57.

9 = De oudste laag bestaat uit vlechtende rivierafzettingen die zandig (zeer fijn tot grof) van natuur zijn met mogelijks in het basisdeel wat grind. Daarboven liggen hellingsafzettingen en lokale fluviatiele afzettingen (lemig materiaal met zandige en kleiige intercalaties, soms weinig) en zandige tot zandlemige eolische afzettingen. Deze laatste zijn bovenaan homogeen en hebben onderaan een alternatie van zand- en leemlagen. De jongste laag bestaat uit een colluvium dat bovenop fluviatiele afzettingen ligt.

56 = De jongste laag – homogene eolische leemafzettingen – ligt bovenop hellingsafzettingen en lokale fluviatiele afzettingen (lemig materiaal met zandige en kleiige intercalaties, soms weinig).

57 = Hierbij bestaat de oudste laag uit hellingsafzettingen en lokale fluviatiele afzettingen (lemig materiaal met zandig en kleiige intercalaties, soms weinig). Daarboven liggen homogene eolische leemafzettingen. De jongste laag wordt gevormd door lemig tot zandlemig materiaal zonder profielontwikkeling, ontstaan door hellingsprocessen.

1.4.4 Bodemkundige situering

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied grotendeels gekarteerd als Adb, met een deel Adp in het westen en in het oosten en een deel Lda in het zuiden.

- Adb = Matig natte leembodem met structuur B horizont

Deze eenheden omvatten sterk geërodeerde leemgronden en sterk geërodeerde loessgronden. Ze vormen kleine vlekken op steile hellingen, op hellingsbreuken en soms op afgeronde heuveltoppen. De landbouwwaarde is wisselvallig zodat deze bodems best als weiland gebruikt worden.

- Adp = Matig natte leembodem zonder profiel

De bouwlaag vertoont een bruinigrijze kleur die geleidelijk overgaat in niet gedifferentieerd colluviaal materiaal die baksteenrestjes en houtskoolfragmenten bevat. Het colluvium rust op een afgeknotte textuur B of op een Tertiair substraat. Roestverschijnselen beginnen vanaf 50 cm. Ze komen voor in lage brede depressies, op de lage rand van hellingen en als oeverwallen in alluviale valleien. Mits drainage zijn ze geschikt voor veeleisende teelten. Ze blijken het meest geschikt voor blijvend weiland.

- Lda = Matig natte zandleembodem met textuur B horizont

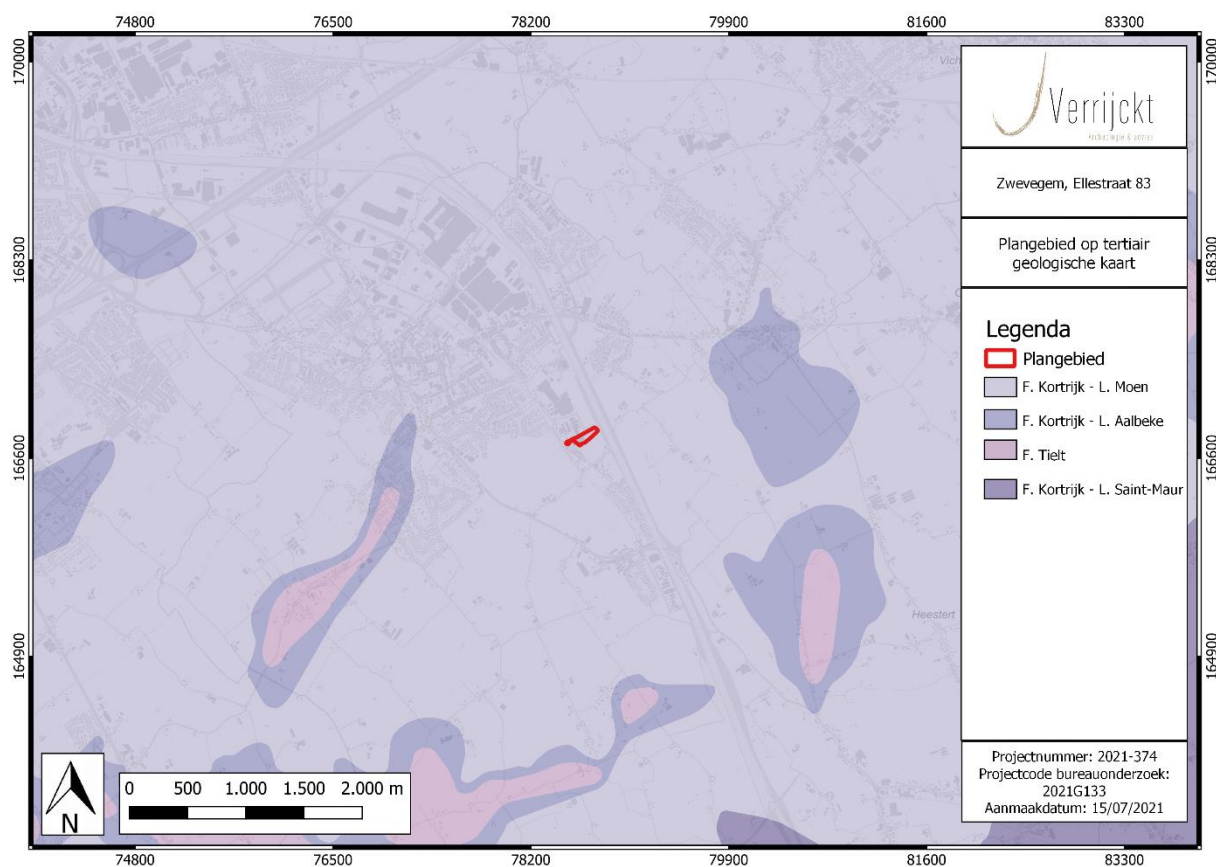
De Lda series zijn matig natte, matig gleyige zandleemgronden met donker grijsbruine bouwvoor. Onder de Ap komt een bleekbruin uitgeloopte horizont voor die aan de contactzone met de textuur B zwakke roestverschijnselen vertoont. De textuur B is gaaf maar met roest gevlekt bij Lda. Soms wordt het materiaal zwaarder of zandiger in de diepte. Heel dikwijls komt op wisselende diepte het Tertiair substraat voor. Boven het klei- of klei-zandsubstraat komt veelal een roestige band voor ten gevolge van het stagnerend water. Roestverschijnselen beginnen globaal in het bovenste deel van de textuur B. Deze bodems zijn te nat in de winter, blijven lang fris in de lente en zijn algemeen goed vochthoudend in de zomer. Rationeel gebruik als akkerland vereist drainering.

Beide series zijn goede akkerlandgronden, mits drainering geschikt voor alle teelten. Ze zijn zeer geschikt voor weiland.

1.4.5 DOV-boring

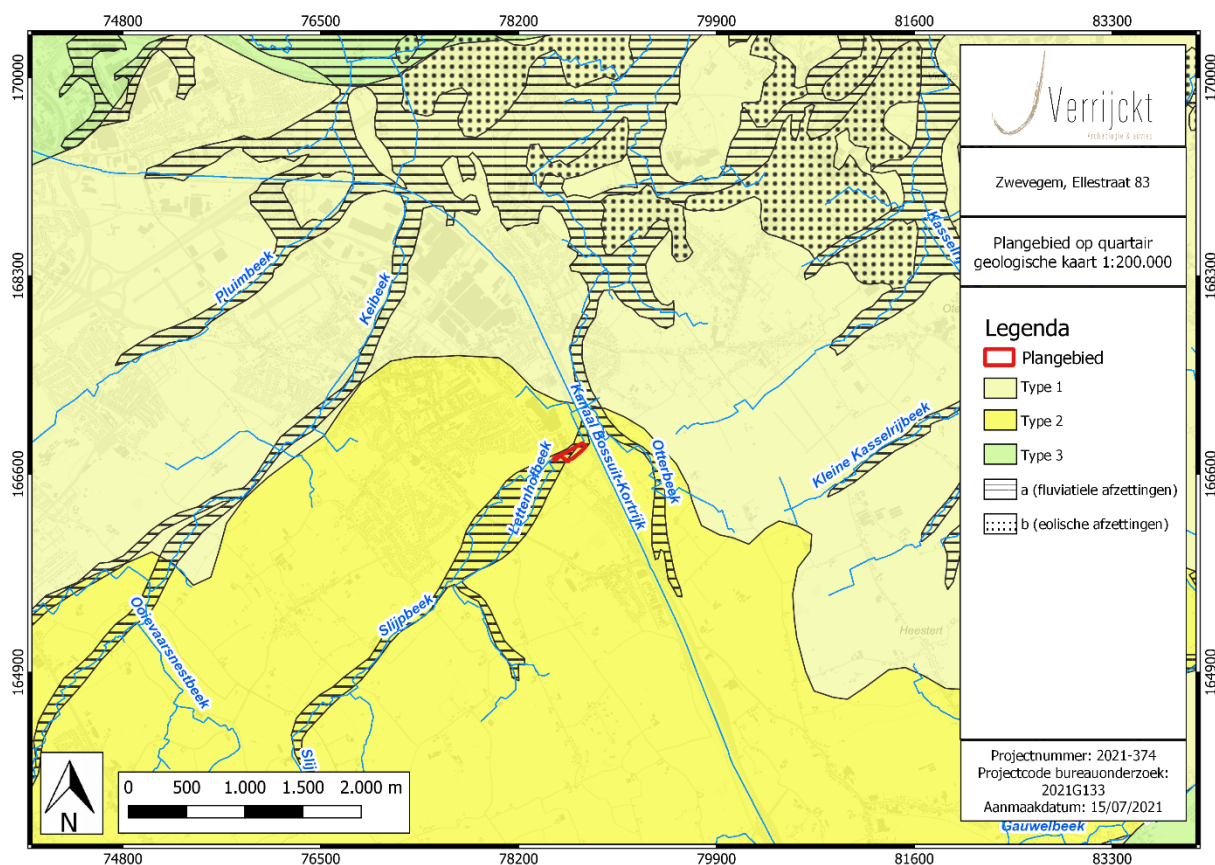
Binnen het plangebied werd in 1966 een boring gezet. Deze is gesitueerd op de plaats waar er op vandaag verharding ligt. Daaruit kwam naar voor dat het quartaire vlak 8,5 meter dik was. Het tertiaire vlak is inderdaad te omschrijven als afzettingen van de Formatie van Kortrijk.

De ploeglaag was in die periode 20 cm dik en is te omschrijven als bruine zandleem. Daaronder ligt er een laag licht geelbruine leem tot op een diepte van 2,5m. Op heden ligt er verharding die ongeveer 50 à 60 cm verstoring heeft teweeg gebracht. Maar deze lithologische beschrijving kan eventueel wel doorgetrokken worden naar het oostelijke deel van het terrein.

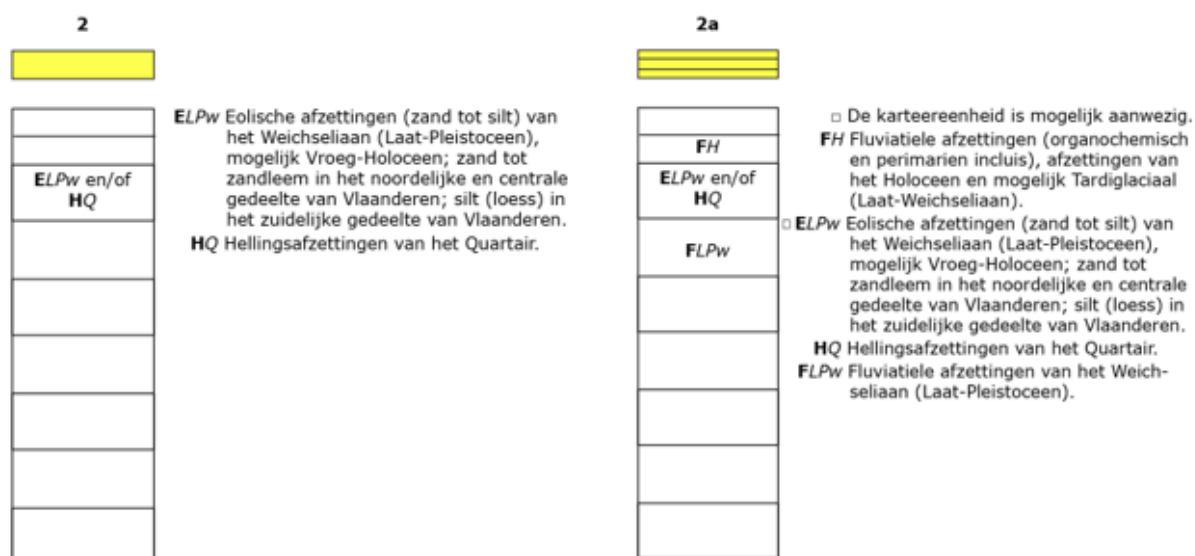

Figuur 12: Plangebied op de Tertiairgeologische kaart¹⁵

¹⁵ DOV VLAANDEREN 2021b

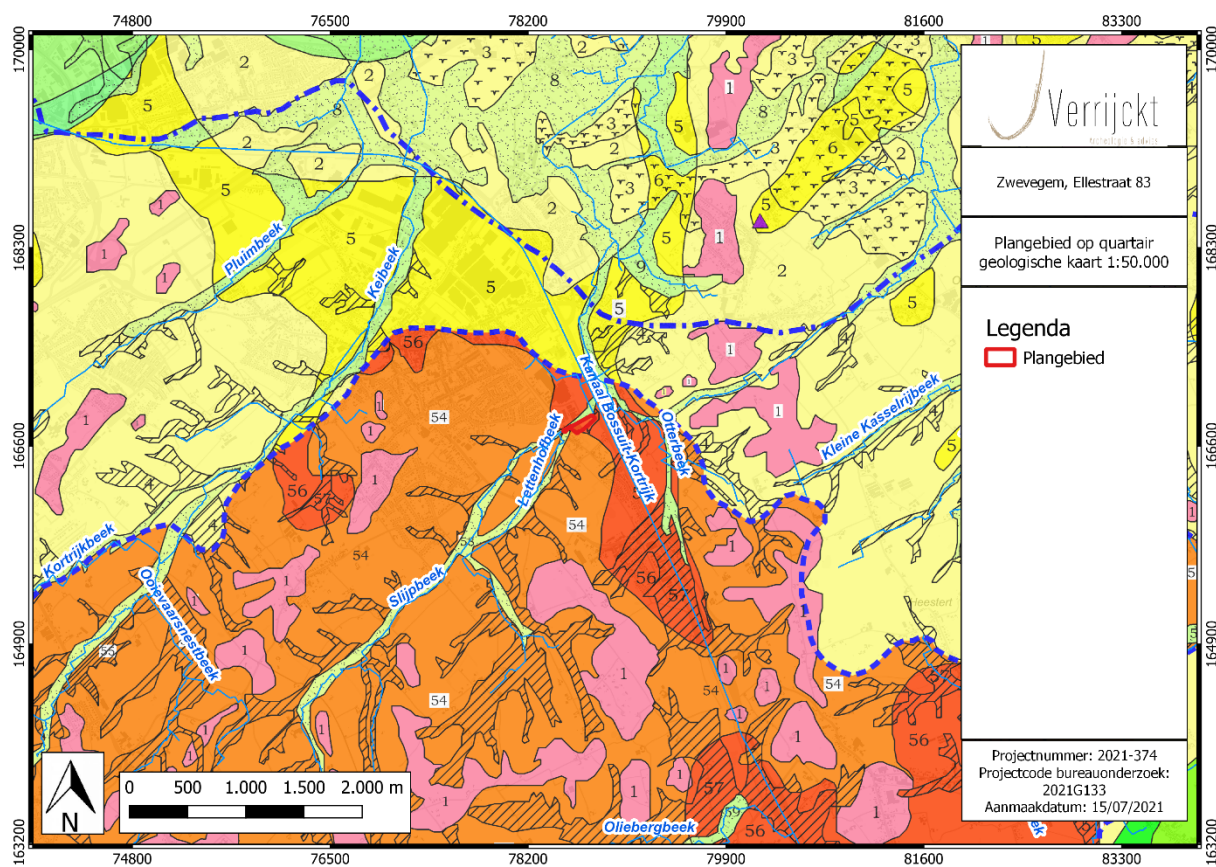
Figuur 13: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:200.000¹⁶

Figuur 14: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:200 000 betreffende het plangebied¹⁷

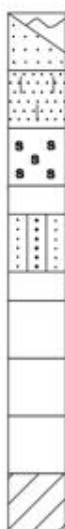
¹⁶ DOV VLAANDEREN 2021c

¹⁷ DOV VLAANDEREN 2021c

¹⁸ DOV VLAANDEREN 2021c

9

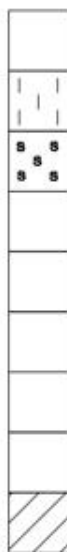
Colluvium bovenop fluviatiele afzettingen.

Zandige tot zandlemig eolische afzettingen, homogeen bovenaan, een alternatie van zand- en leemlagen onderaan.

Hellingsafzettingen en lokale fluviatiele afzettingen (lemig materiaal met zandige en kleilge intercalaties, soms venig).

Vlechtende rivierafzettingen, zandig (zeer fijn tot grof) van natuur met mogelijks in het basisdeel grind.

56

Homogene eolische leemafzettingen.

Hellingsafzettingen en lokale fluviatiele afzettingen (lemig materiaal met zandige en kleilge intercalaties, soms venig).

57

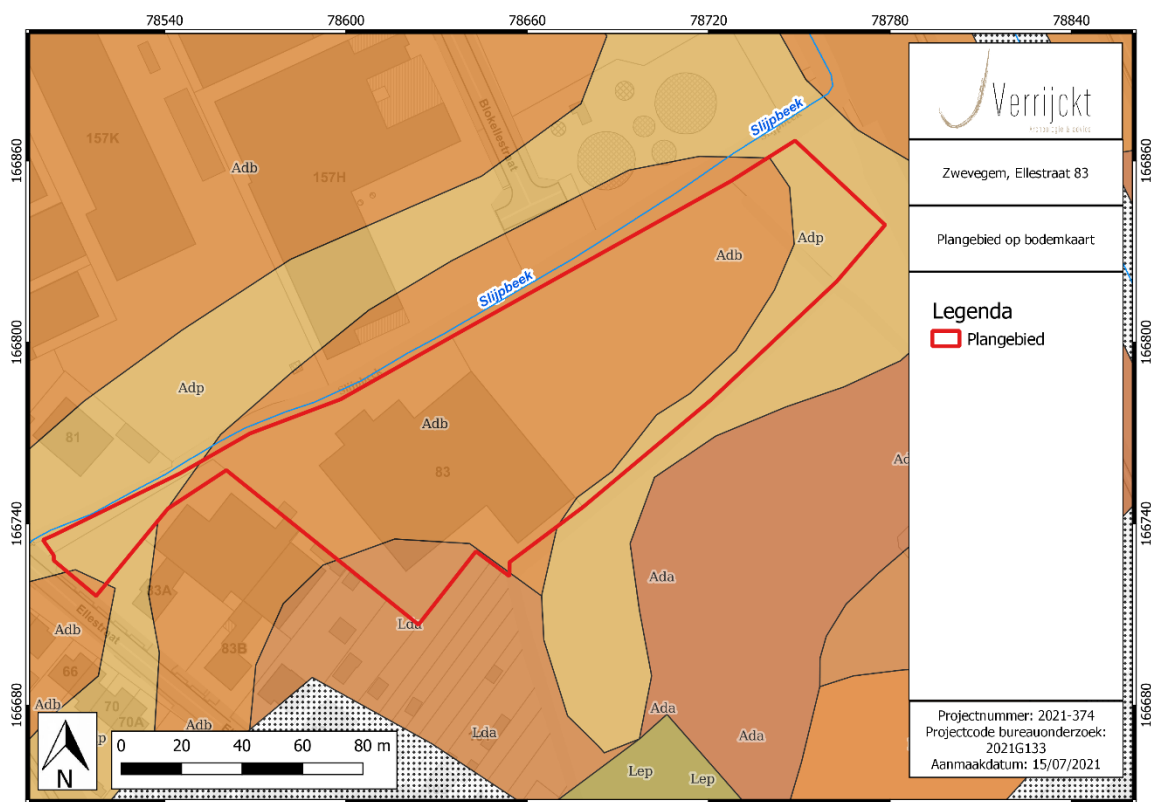
Lemig tot zandlemig materiaal zonder profielontwikkeling, ontstaan door hellingsprocessen.

Homogene eolische leemafzettingen.

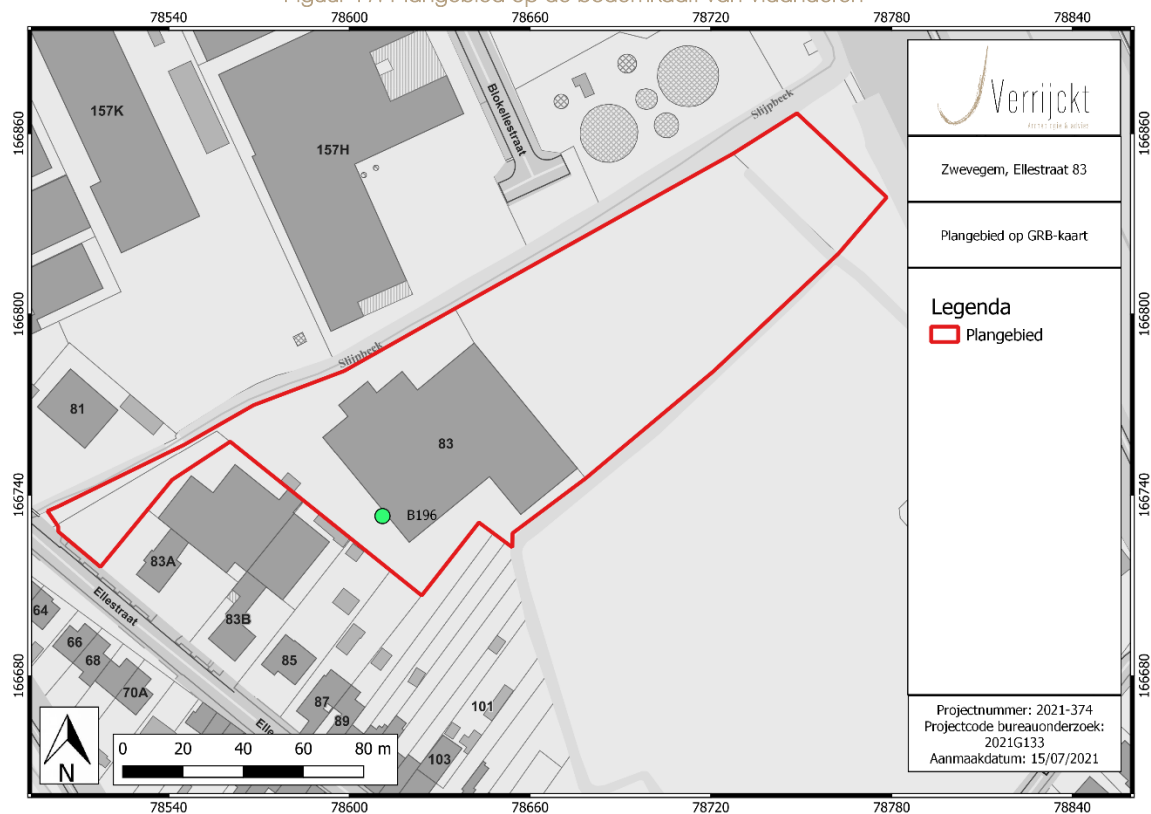
Hellingsafzettingen en lokale fluviatiele afzettingen (lemig materiaal met zandige en kleilge intercalaties, soms venig).

Figuur 16: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:50 000 betreffende het plangebied¹⁹

¹⁹ DOV VLAANDEREN 2021c

Figuur 17: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen²⁰

Figuur 18: Aanduiding DOV-boring²¹ op plangebied op kadasterkaart (GRB)²²

²⁰ DOV VLAANDEREN 2021a

²¹ DOV VLAANDEREN 2021d

²² AGIV 2021d

DOV Boorrapport

Boring

Proefnummer:	kb29d97e-B196	Aanvangsdatum:	01/03/1966
X (mLambert):	78611.0 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)	Uitvoeringsmethode:	spoelboring
Y (mLambert):	166733.0 (XY_gedigitaliseerd op topokaart)	Diepte (m):	0.00 - 40.00
Z (mTAW):	18.00 (Z_uit dossier)	Water op (m):	
Gemeente:	Zwevegem (Zwevegem)		
Uitvoerder:	Amcal BVBA (Ameye)		
Opmerking:	opdrachtgever : PVBA Soetenest		

Lithologische beschrijving

Auteur(s): boormeester (bedrijf-dienst onbekend)

Betrouwbaarheid: onbekend

Van(m)	Tot(m)	M	Beschrijving
0.00	0.20		Bruine zandleem, bouwlaag
0.20	2.50		Leem, licht geelbruin
2.50	4.00		Zavel, licht geelbruin, middelm. fijn zand
4.00	6.00		Grijs zand é veel schelpen en schelpstukjes
6.00	8.50		Grijs zand, groen en fijn, fijn glauconiethoudend
8.50	40.00		Blauwe klei ieper.

Formele stratigrafie - 01/05/1995

Auteur(s): De Ceukelaire, Marleen (Universiteit Gent)

Betrouwbaarheid: onbekend

Van(m)	Tot(m)	Beschrijving	Betrouwbaarheid
0.00	8.50	Q - Groep van Quartaire afzetting	onbekend
8.50	40.00	Ko - Formatie van Kortrijk	onbekend

Figuur 19: Rapport DOV-boring B196²³

²³ DOV VLAANDEREN 2021d

1.4.6 Historische bronnen

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Zwevegem.²⁴ De oudste vermelding gaat terug tot in 1063 als Sueuegehem. De etymologische betekenis verradt een Frankische afkomst en zou neerkomen op: woning van de lieden van Swibo.

De oudste archeologische vondsten zijn terug te dateren tot in het mesolithicum. In de Romeinse periode maakte Zwevegem deel uit van het Civitas Menaporium. In 1783 wordt een Romeinse muntschat gevonden (exacte locatie is niet bekend) uit het einde van de 2de eeuw of van de 3de eeuw na Christus. Gallo-Romeinse brandrestengraven op de heuvel gelegen tussen de Vandevenne-Hinne- en Harelbeekstraat wijzen op een Gallo-Romeinse nederzetting.

In 1063 zou er reeds een kapel gestaan hebben op Zwevegems grondgebied. Tijdens het Ancien Régime was de gemeente onderverdeeld in verschillende heerlijkheden. De twee belangrijkste heerlijkheden zijn *Ter Kerken*, vaak ook *Zwevegem-Dendermonds* genoemd, en *het Hof en Kasteel van Zwevegem* of *Ten Kastele*. De eerstgenoemde heerlijkheid hangt af van het kasteel en leenhof van Ingelmunster, dat op zijn beurt afhankelijk was van het leenhof van Dendermonde. *Ten Kastele* ressorteert onder het grafelijk kasteel van Kortrijk. In 1717 kwam de gemeente volledig onder bewind van de familie van Nassau, de laatste feodale heren van Zwevegem.

Bij de godsdiensttroebelen op het einde van de 16de eeuw blijft de gemeente niet gespaard. Het aantal Kortrijkse buitenpoorters loopt in 10 jaar tijd terug van 366 (1575) tot 123 (1585). Slechts 17% van de landbouwoppervlakte is bezaaid. Ook door de onmiddellijke nabijheid van de strategisch belangrijke forten van Avelgem en Outrijve wordt de ganse streek regelmatig geplunderd waarbij onder meer in 1578 het kasteel van Zwevegem wordt verwoest. Tijdens de Negenjarige Oorlog (1688-1697) wordt Zwevegem opnieuw getroffen door oorlogsgeweld, in 1690 verplaatst het Franse leger zich van Spiere naar Harelbeke via Zwevegem en Moen en wordt de gemeente zwaar geplunderd. In 1691 trekken de troepen opnieuw voorbij en wordt in het kasteel een Frans garnizoen ondergebracht. In 1694 wordt het kasteel grondig geplunderd en sterven een groot aantal inwoners aan de pest. In 1695 wordt door de Fransen een nieuwe verdedigingslinie aangelegd dwars door de parochie, als onderdeel van een ruimere, defensieve linie gericht tegen de invallen en invasies vanuit de Spaanse Nederlanden: het zogenaamd "*Pré Carré-verdedigingssysteem*".

In de 18de eeuw kent Zwevegem tijdens het Oostenrijkse bewind (1713-1792/94) een periode van herstel en relatieve welvaart. Dit uit zich onder meer in een verhoogde bouwactiviteit.

De eerste periode van de Belgische onafhankelijkheid wordt gekenmerkt door een zware plattelandscrisis (circa 1835-1850). De misoogst van aardappelen in 1845 en de daaropvolgende hongersnood en epidemieën en de moeizame economische reconversie zorgen ervoor dat de bevolking traag toeneemt. Als reactie hierop worden, zoals in verschillende andere gemeentes en steden in Vlaanderen, weef- en kantscholen opgericht.

Eind 19de en begin 20ste eeuw wordt gekenmerkt door de opbouw van verschillende industrieën, vooral in de metaalindustrie. Na de Tweede Wereldoorlog kent Zwevegem een enorm aantal groeikernen, waaronder in de Ellestraat (1954-1958).

²⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Zwevegem [online] <https://d.erfgoed.net/themas/14677> (Geraadpleegd op 15-07-2021)

1.4.7 Cartografische bronnen

Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Met deze bronnen kan nagegaan worden of er in historische tijden bebouwing is geweest op het terrein, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde topografische en kadasterkaarten. Mogelijk eerder aanwezige structuren kunnen intussen verdwenen zijn.

Villaret (1745-1748)

De Villaretkaart wordt eveneens de kaart van de Franse ingenieurs en geografen genoemd (1745-1748). Het bestrijkt grote delen van het huidige Belgische grondgebied en vertelt ons hoe het landschap erbij lag in het midden van de 18de eeuw. Na de slag bij Fontenoy (1745) kregen de Fransen voor enkele jaren de controle over onze gebieden. Het is in die militaire context dat de meer dan 80 kaartbladen ontstonden.

Op de Villaretkaart is de voorloper van de Ellestraat te zien ten westen van het plangebied. Het plangebied is onbebouwd en waarschijnlijk in gebruik als akkerland. Er is al enige percelering te zien. De Slijpbeek werd niet opgetekend.

Ferraris (1771-1778)

De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van veldmaarschalk Joseph de Ferraris. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied, hoewel soms lokale verschuivingen mogelijk zijn.

Op de Ferrariskaart is dezelfde situatie te zien als op de Villaretkaart. De Slijpbeek is wel opgetekend als noordelijke grens.

Atlas der Buurtwegen (1843-1845), Vandermaelen (1846-1854) en Popp (1842-1879)

De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.

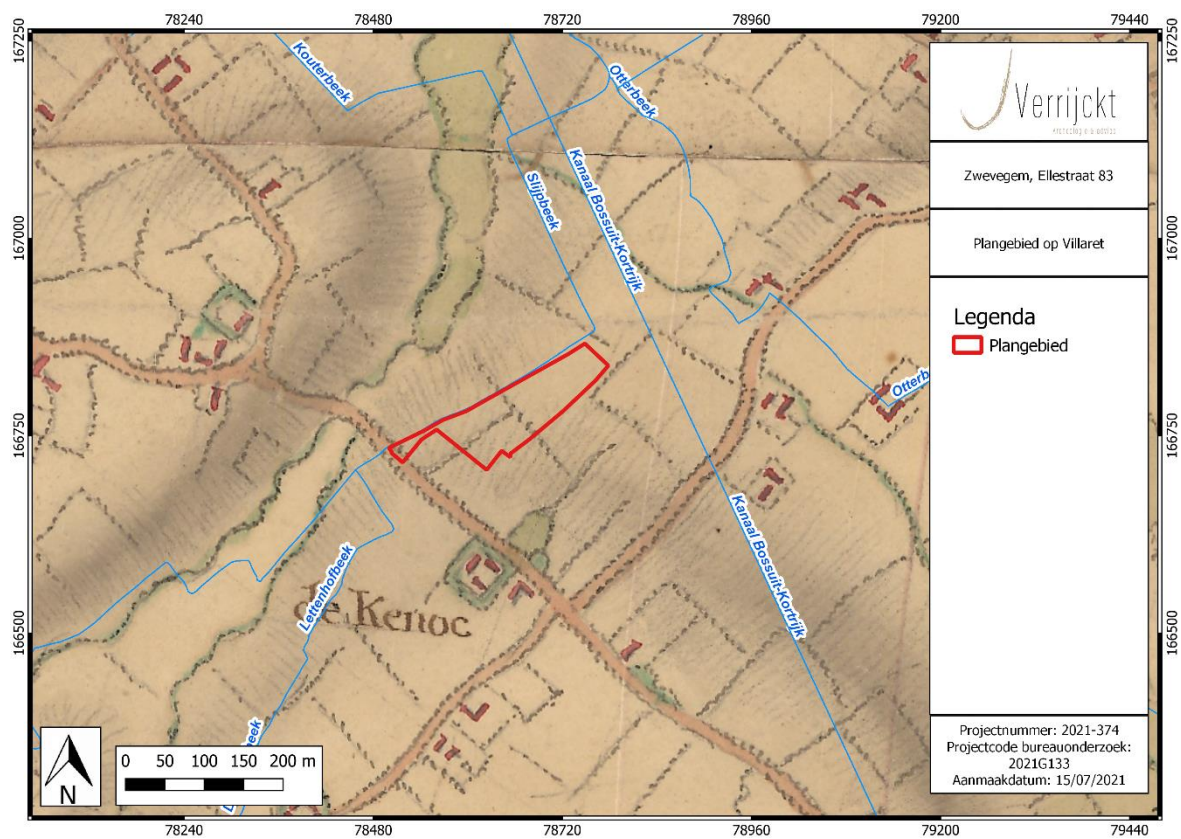
De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferrariskaarten uit de periode 1771-1778.

Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879).

Hier wordt dezelfde situatie weergegeven als op de voorgaande kaarten. Vanaf de Vandermaelenkaart is het Kanaal Bossuit-Kortrijk te zien ten oosten van het plangebied.

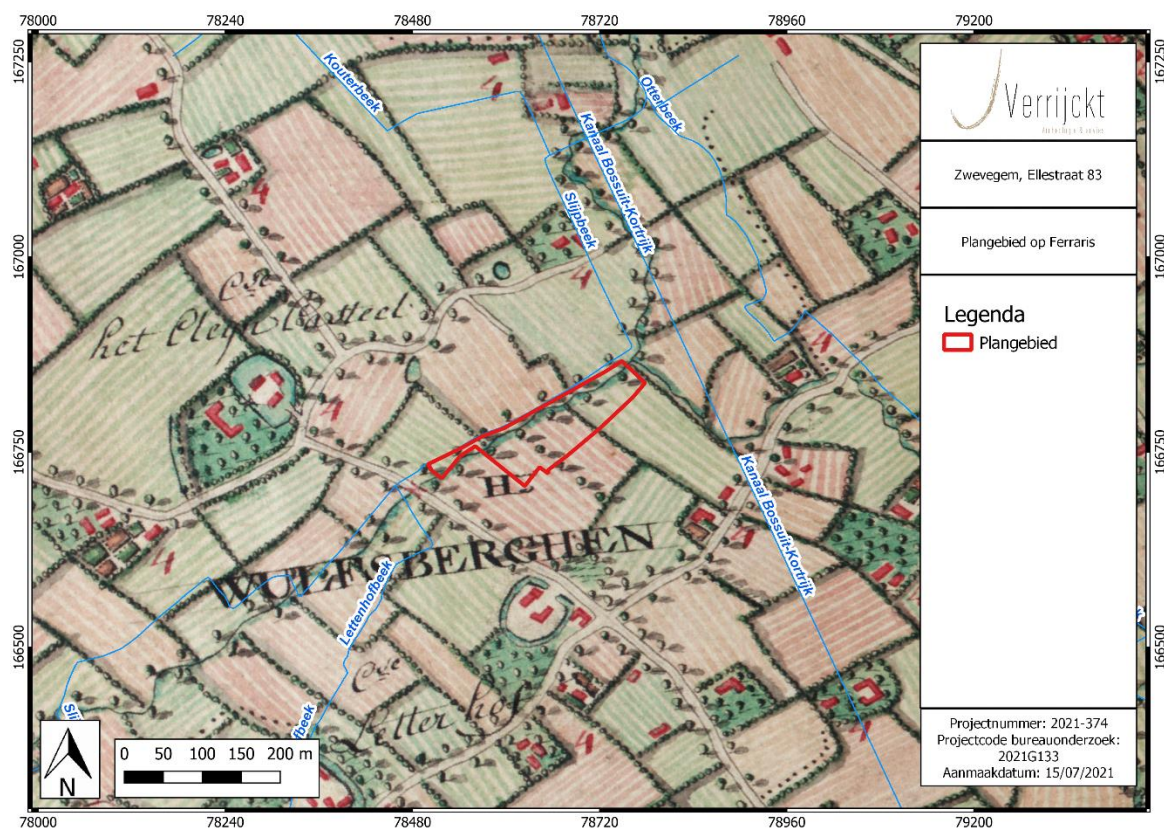
Orthofoto 1971, 1990, 2008 en 2020

Op de orthofoto van 1971 zien we voor het eerst een gebouw op het terrein staan. Dit gebouw is op vandaag nog steeds aanwezig, maar zal gesloopt worden. De oprit en de verharding is ook al grotendeels aanwezig zoals die er nu is. Tussen 1990 en 2000/2003 wordt de tweede loods gebouwd tegen het bestaande gebouw. Deze situatie zal tot op vandaag niet meer veranderen.

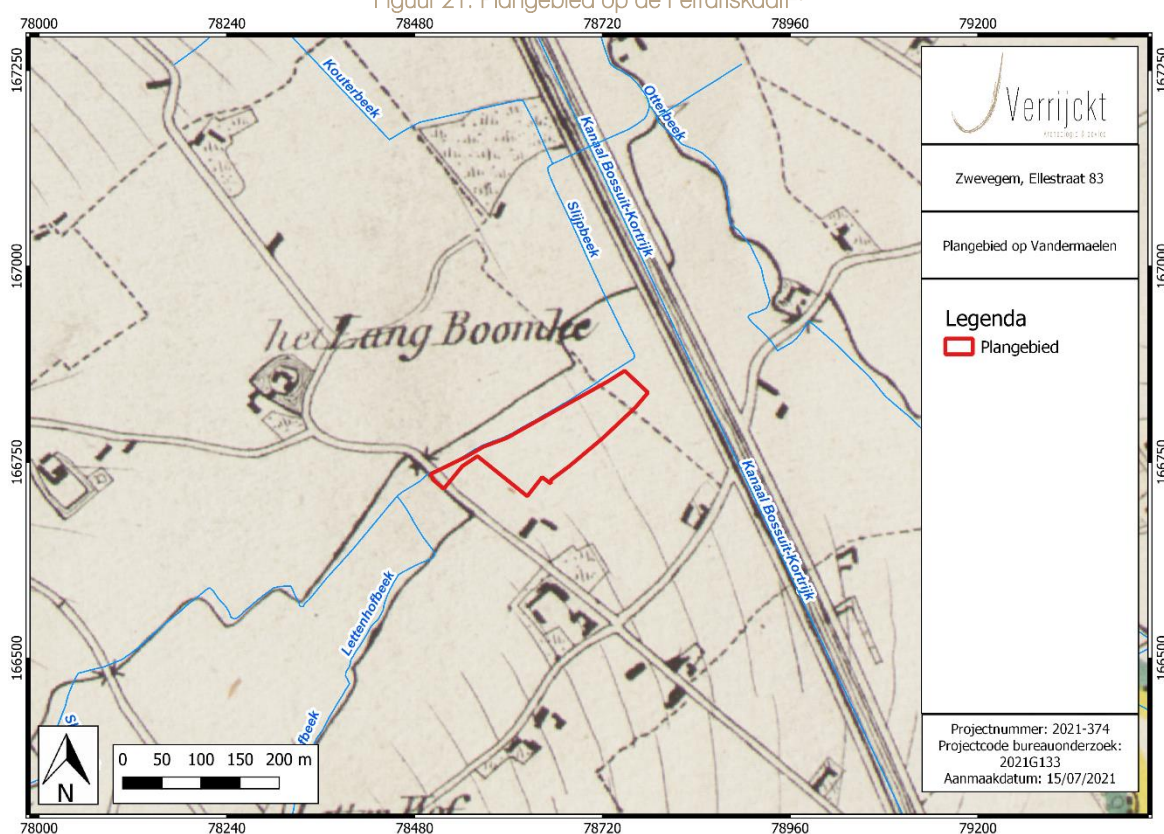

Figuur 20: Plangebied op de Villaretkaart²⁵

²⁵ GEOPUNT 2021a

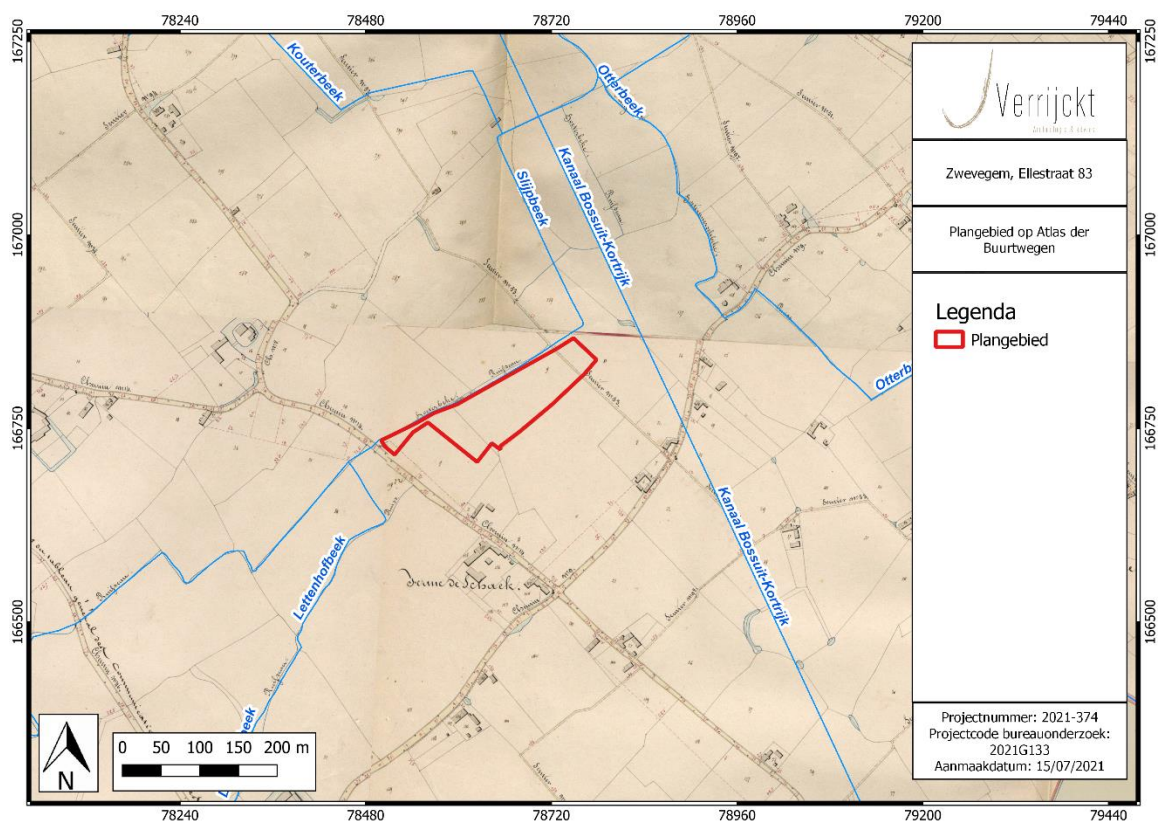
Figuur 21: Plangebied op de Ferriskaart²⁶

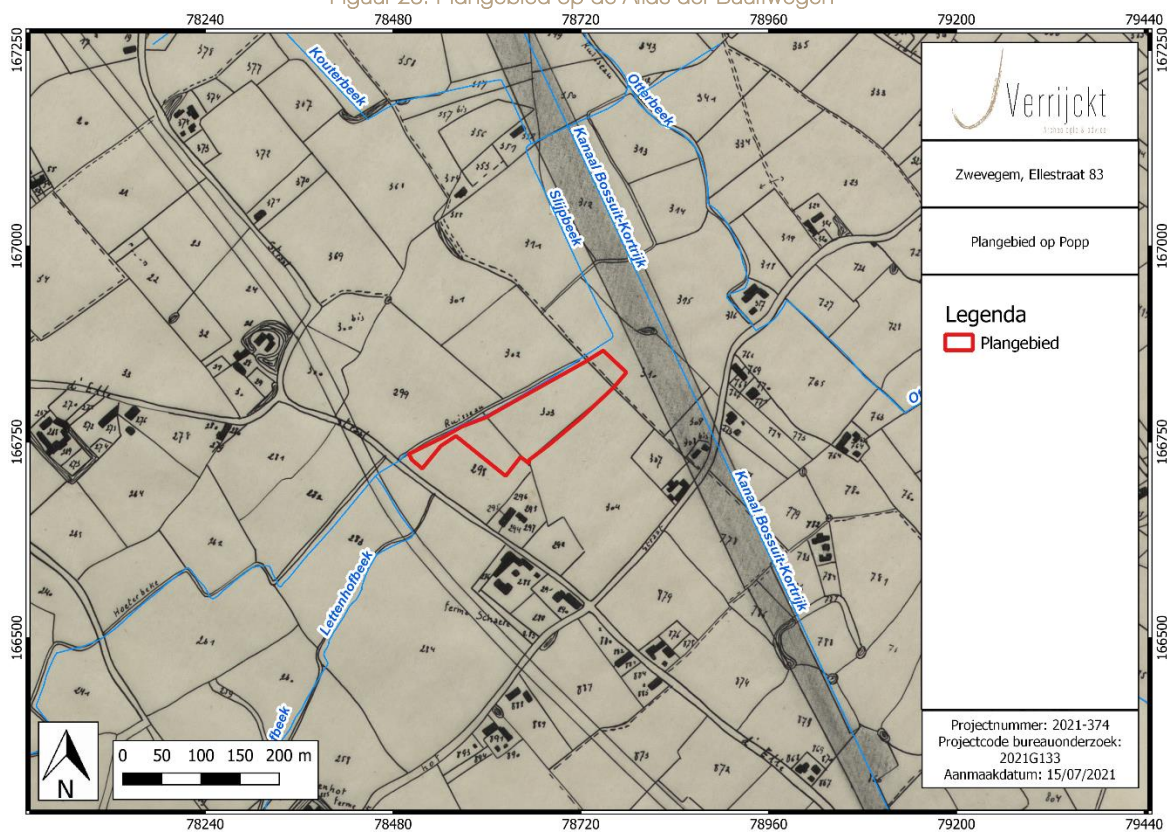
Figuur 22: Plangebied op de Vandermaelenkaart²⁷

²⁶ GEOPUNT 2021c

²⁷ GEOPUNT 2021d

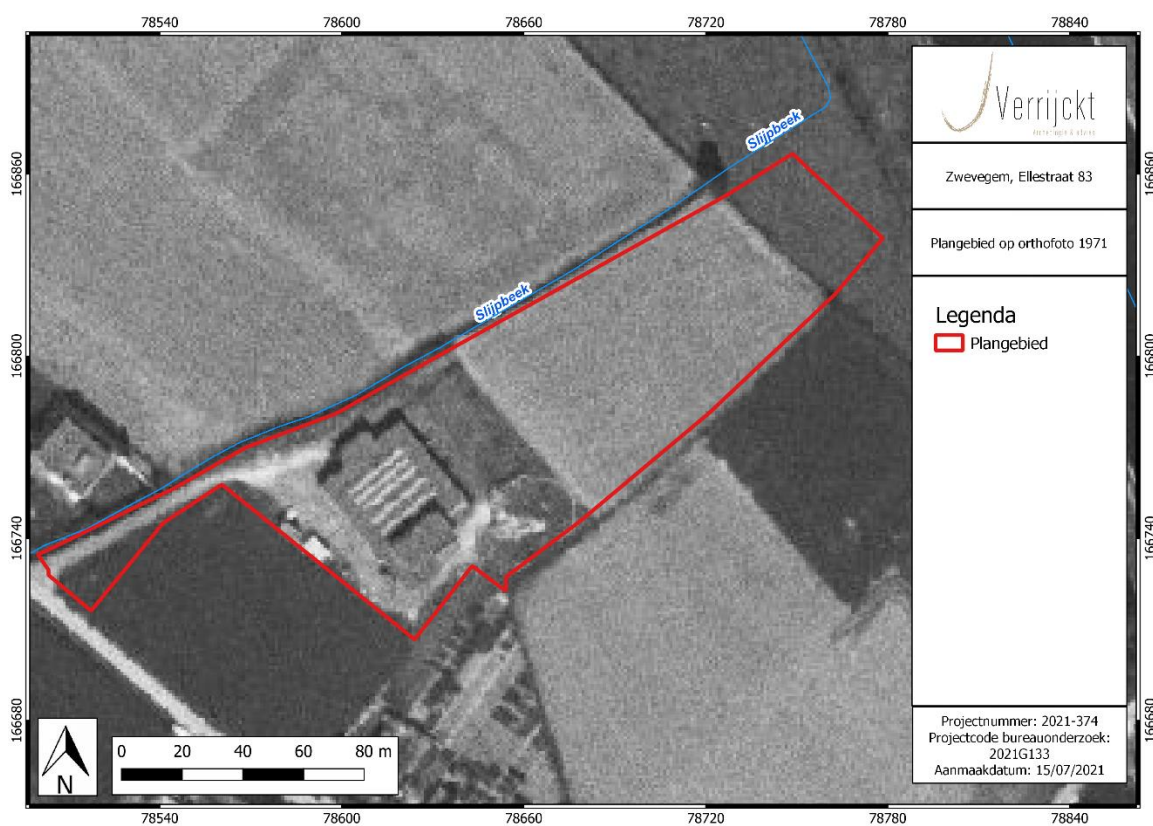
Figuur 23: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen²⁸

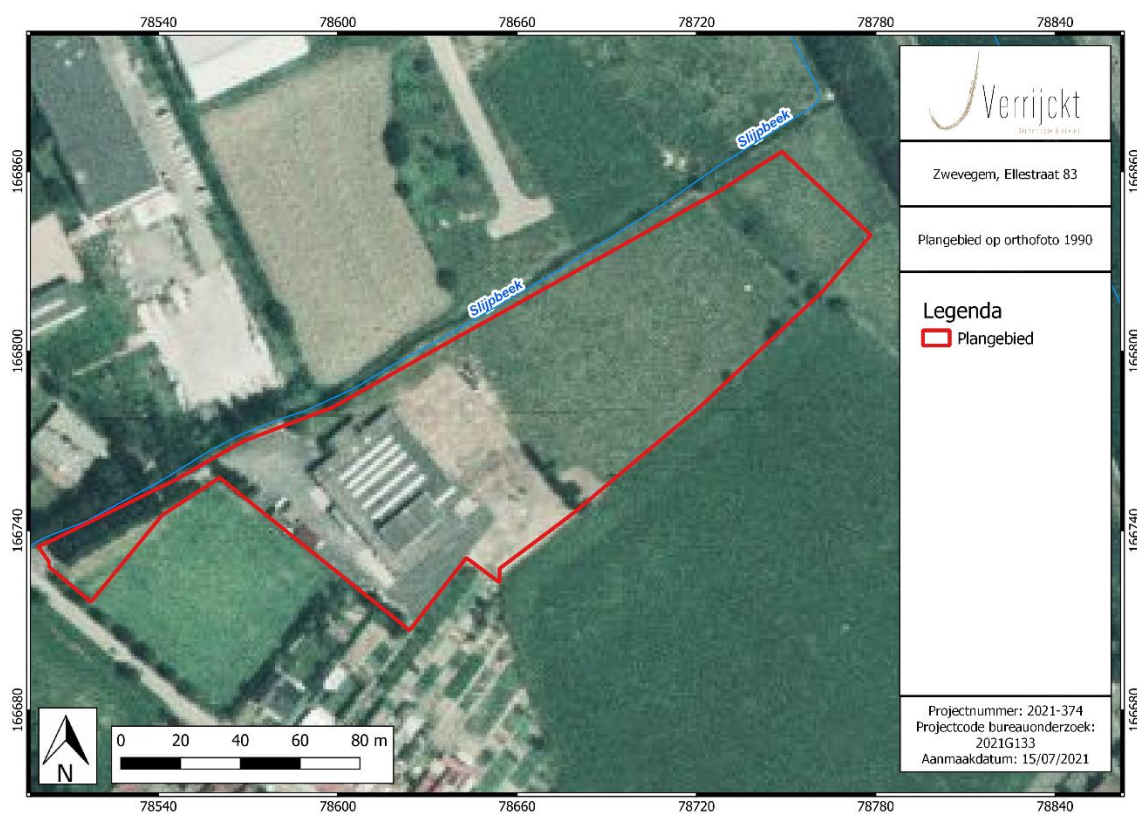
Figuur 24: Plangebied op de Poppkaart²⁹

²⁸ GEOPUNT 2021b

²⁹ GEOPUNT 2021e

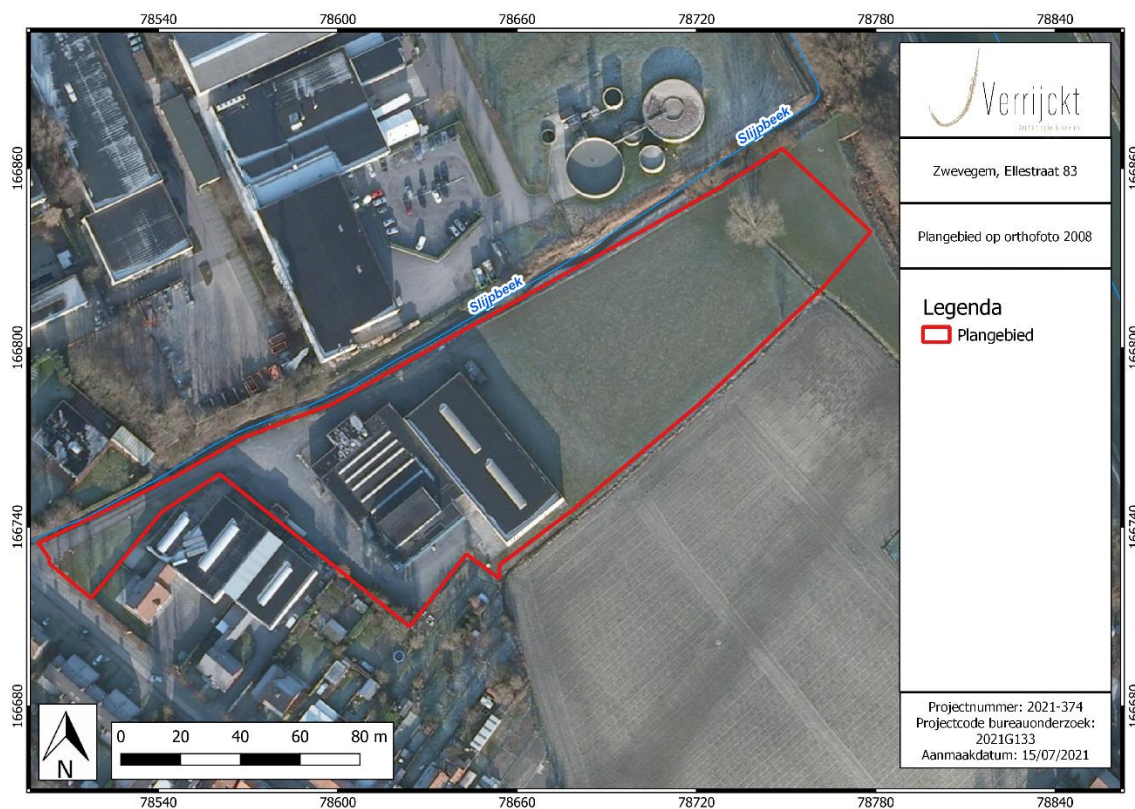
Figuur 25: Plangebied op orthofoto 1971³⁰

Figuur 26: Plangebied op orthofoto 1990³¹

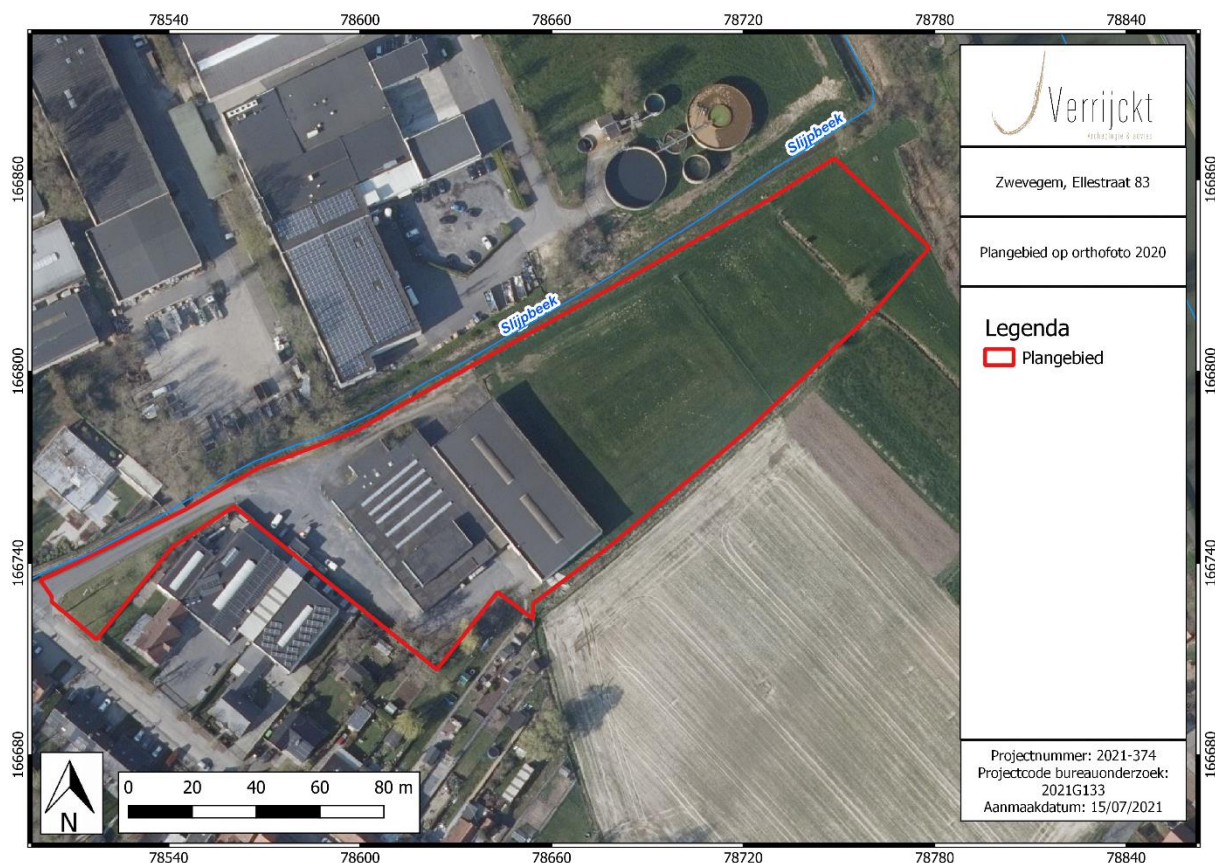
³⁰ GEOPUNTh

³¹ GEOPUNTI

Figuur 27: Plangebied op orthofoto 2008³²

³² GEOPUNTJ

Figuur 28: Plangebied op orthofoto 2020³³

1.4.8 Archeologisch bronnen

1.4.8.1 Centraal Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen de contouren van het plangebied zijn er geen archeologische waarden gekend. Voor de ruime omgeving van het plangebied kunnen zowel de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), als de archeologische gebeurtenissen, (vastgestelde) archeologische zones en goedgekeurde archeologienota's geraadpleegd worden. Allereerst volgt hieronder een opsomming van de gekende archeologische waarden zoals opgevoerd in de archeologische databank van vindplaatsen in Vlaanderen (CAI).

Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.³⁴

CAI-NR	TOPONIEM	OMSCHRIJVING	DATERING	BRON
72949	GOED TE LETTENHOVE	SITE MET WALGRACHT	LATE MIDDELEEUWEN	CARTOGRAFIE + HISTORISCH ONDERZOEK
72950	ELLESTRAAT I	SITE MET WALGRACHT	LATE MIDDELEEUWEN	CARTOGRAFIE
72951	PARIDAANSTRAAT I	SITE MET WALGRACHT	LATE MIDDELEEUWEN	CARTOGRAFIE

³³ GEOPUNTk

³⁴ CAI 2021

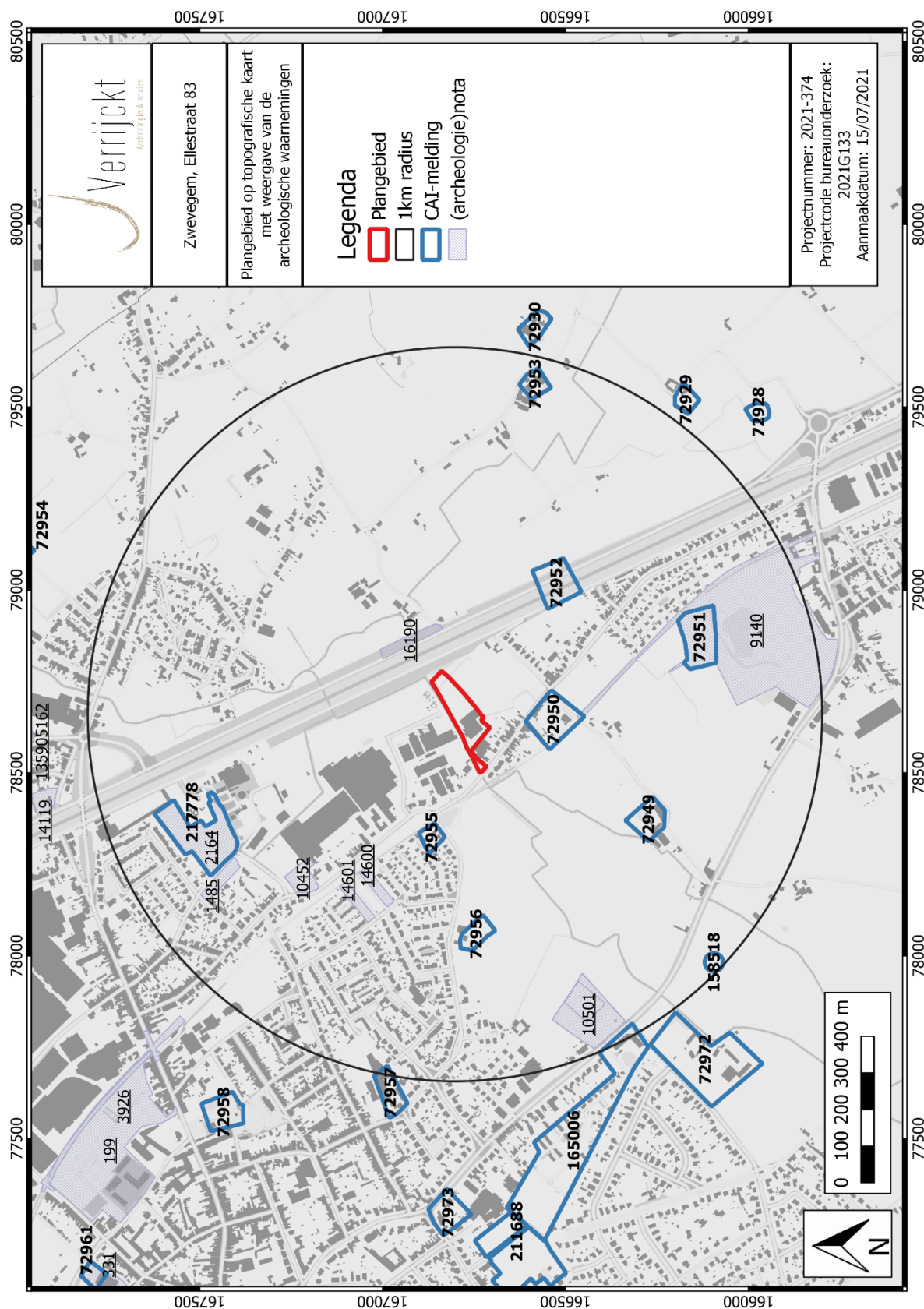
72952	ELLESTRAAT II	SITE MET WALGRACHT	LATE MIDDELEEUWEN	CARTOGRAFIE
72955	ELLESTRAAT III	SITE MET WALGRACHT	LATE MIDDELEEUWEN	CARTOGRAFIE
72956	ELLESTRAAT IV	SITE MET WALGRACHT	LATE MIDDELEEUWEN	CARTOGRAFIE
158518	AVELGEMSTRAAT I	LITHISCH MATERIAAL AARDEWERK	LAAT NEOLITHICUM LATE MIDDELEEUWEN	OPGRAVING (2007)
217778	ZWEVEGEM, TRANFO	GREPPELS, KUILEN	ONBEPaald	ARCHEOLOGIE NOTA (ZIE INFRA)

Binnen een straal van 1000m werden een heel aantal laat middeleeuwse sites met walgracht aangeduid. Dit is overeenkomstig de historiek van de gemeente. Deze werden echter niet onderzocht.

Tijdens een opgraving in 2007 in de Avelgemstraat, op zo'n 950 meter naar het zuidwesten, werd er lithisch materiaal uit het laat neolithicum opgegraven. Het betreft de volgende waarden: 3 schrabbers, 7 klingen, 1 kern, 1 stuk met geretoucheerde boord, 1 gesteelde pijlpunt met centrale schacht en weerhaken. Daarnaast werd er aardewerk uit de 15de-19de eeuw aangetroffen: grijs reducerend gebakken aardewerk, pijpen, steengoed, bouwmaterialen, importceramiek.

Zo'n 800 meter naar het noorden toe werd er een archeologienota opgemaakt door BAAC Vlaanderen in 2016/2017. Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem zijn er enkele antropogene sporen aangetroffen. Het betreft enkele noordwest-zuidoost georiënteerde greppels en één NNO-ZZW georiënteerde greppel. Verder werden er ook twee kuilen aangetroffen. Aangezien er geen aardewerk of ander dateerbaar vondstmateriaal werd aangetroffen, is het niet mogelijk om de sporen te dateren. Daarnaast zijn er geen bewijzen gevonden die aantonen dat de sporen aan een structuur toebehoren. Deze archeologienota wordt in volgend puntje uitgebreider besproken inzake bodemopbouw.

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat er slechts weinig, goed onderzochte, archeologische sites aanwezig zijn in de omgeving van het plangebied. Dit is vermoedelijk niet te wijten aan het ontbreken van archeologische sites. Waarschijnlijk is dit te wijten aan het ontbreken van recente, grootschalige ontwikkelingen waarbij archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Figuur 29: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart³⁵

³⁵ CAI 2021

1.4.8.2 Centraal Archeologische Inventaris (CAI)

In de directe nabijheid van het plangebied werden verscheiden archeologienota's en nota's opgemaakt. Hieronder worden enkele archeologienota's en volgende onderzoeken uitgebreider besproken. De locaties van de uitgevoerde onderzoeken komen sterk overeen met deze van het plangebied waardoor deze onderzoeken relevante info kunnen herbergen over de archeologische verwachting binnen het plangebied.

Er zijn ook een heel aantal archeologienota's die beperkt bleven tot het bureauonderzoek (1485, 2164, 9140, 16190). Bij een aantal werd er vervolgonderzoek opgelegd, maar werd dit nog niet uitgevoerd (14600, 14601). Aangezien deze weinig tot geen nuttige informatie kunnen verschaffen betreffende de werkelijke archeologische waarde van de directe omgeving van het plangebied worden deze hierbij niet verder besproken.

Tabel 3: Archeologische vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.

ID-NR	TOPONIEM	OMSCHRIJVING	BRON
1348	ZWEVEGEM AVELGEMSTRAAT	EINDVERSLAG UIT APRIL 2021 OPGRAVING VOLGT UIT ARCHEOLOGIE NOTA 5923 EN NOTA 10501	SAESENS DELPHINE, VAN DER DOOREN LIEN, 2021. OPGRAVING ZWEVEGEM ZWEVEGEM AVELGEMSTRAAT.
1485	ZWEVEGEM TRANFO II	ARCHEOLOGIE NOTA UIT JANUARI 2017 BUREAUONDERZOEK ADVIES: GEEN	VOORONDERZOEK ZWEVEGEM ZWEVEGEM TRANFO II.
2164	ZWEVEGEM TRANFO 1	ARCHEOLOGIE NOTA UIT FEBRUARI 2017 BUREAUONDERZOEK + LANDSCAPPELIJKE + BORINGEN PROEFSLEUVEN ADVIES: GEEN	BAEYENS N., HERTOOGHS S., 2017. VOORONDERZOEK ZWEVEGEM ZWEVEGEM TRANFO 1.
5923	ZWEVEGEM, AVELGEMSTRAAT	ARCHEOLOGIE NOTA UIT JANUARI 2018 BUREAUONDERZOEK, LANDSCAPPELIJKE BORINGEN ADVIES: PROEFSLEUVEN	DE WITTE ANN-SOPHIE, KREKELBERGH NICK, 2018. VOORONDERZOEK ZWEVEGEM ZWEVEGEM, AVELGEMSTRAAT.
9140	ZWEVEGEM LETTENHOF PARK	ARCHEOLOGIE NOTA UIT DECEMBER 2018	HERREMANS D., 218. VOORONDERZOEK

		BUREAUONDERZOEK ADVIES: GEEN	ZWEVEGEM ZWEVEGEM LETTENHOF PARK.
10452	ZWEVEGEM BLOKELLESTRAAT 113	ARCHEOLOGIENOTA UIT MAART 2019 BUREAUONDERZOEK ADVIES: UITGESTELD VOORONDERZOEK (LANDSCHAPPELIJKE BORINGEN)	VAN GOIDSCENHOVEN W., 2019. VOORONDERZOEK ZWEVEGEM BLOKELLESTRAAT 113.
10501	ZWEVEGEM AVELGEMSTRAAT	NOTA UIT APRIL 2019 PROEFSLEUVEN ADVIES: OPGRAVING VOLGT UIT 5923	VERHAEGHE CHARLOTTE, 2019. VOORONDERZOEK ZWEVEGEM ZWEVEGEM, AVELGEMSTRAAT.
11354	ZWEVEGEM BLOKELLESTRAAT 113	NOTA UIT JUNI 2019 LANDSCHAPPELIJKE BORINGEN ADVIES: GEEN VOLGT UIT ARCHEOLOGIENOTA 10452	GHYSELBRECHT ELKE, HEIRMAN FLOORTJE, WILLAERT AARON, 2019. VOORONDERZOEK ZWEVEGEM BLOKELLESTRAAT 113.
14600	ZWEVEGEM F2 – ELLESTRAAT	ARCHEOLOGIENOTA UIT MEI 2020 BUREAUONDERZOEK ADVIES: UITGESTELD VOORONDERZOEK (LANDSCHAPPELIJKE BORINGEN + ...)	HEIRMAN FLOORTJE, WILLAERT AARON, VAN GOIDSENHOVEN WOUTER, 2020. VOORONDERZOEK ZWEVEGEM F2 – ELLESTRAAT.
14601	ZWEVEGEM F1 – ITALIELAAN	ARCHEOLOGIENOTA UIT MEI 2020 BUREAUONDERZOEK ADVIES: UITGESTELD VOORONDERZOEK (LANDSCHAPPELIJKE BORINGEN + ...)	HEIRMAN FLOORTJE, WILLAERT AARON, VAN GOIDSENHOVEN WOUTER, 2020. VOORONDERZOEK ZWEVEGEM F2 – ELLESTRAAT.
16190	ZWEVEGEM OUDE LETTENHOFSTRAAT	ARCHEOLOGIENOTA UIT OKTOBER 2020 BUREAUONDERZOEK ADVIES: GEEN	DE JAEGER CHANTAL, 2020. VOORONDERZOEK ZWEVEGEM ZWEVEGEM OUDE LETTENHOFSTRAAT.

Vooronderzoek Zwevegum Transfo³⁶ (ID 2164)

In kader van deze archeologienota werd na het bureauonderzoek, een landschappelijk booronderzoek en proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. De archeologische waarden aangetroffen werden reeds hierboven besproken, aangezien deze archeologienota aanleiding af tot de CAI-melding 217778.

Hier wordt er dus beperkt tot de bodemkundige informatie. *“Op basis van de uitgevoerde landschappelijke boringen bleek dat het centrale gedeelte van het plangebied nog een vrijwel intacte bodemopbouw gekend. Hier werden er een 4-tal boringen met een A-B-C profiel waargenomen. Het betrof een BC-horizont met een iets kleigere textuur. Aan de randen van het projectgebied was de bodemopbouw minder intact. Hier werden voornamelijk AC profielen aangetroffen.” [...] “Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er in het noorden en het noordoosten van het plangebied A-C profielen aangetroffen. in het zuiden en het zuidwesten van het terrein werd er tussen de A- en de C-horizont nog een verstoringshorizont aangetroffen.” [...] “Deze A-horizont heeft een gemiddelde dikte van 35cm. Dit betekent dat de originele C-horizont zo goed als onaangeroerd is gebleven. De archeologische sporen die tijdens het proefsleuven werden aangetroffen, kunnen dit bevestigen.” [...] “De vermoedelijke egalisatie van het terrein zou het gevolg kunnen zijn van de aanleg van de spoorlijnen. Hoewel de nivellering van het terrein een zware impact heeft gehad op de oorspronkelijke bodemopbouw was de C-horizont en dus het archeologisch vlak zo goed als volledig intact. De vele verstoringen die werden aangetroffen binnen het onderzoeksgebied zijn eerder het gevolg van de stockage van steenkool en steenkoolafval. Voor de stockage van deze grondstoffen werden er namelijk kuilen gegraven die de C-horizont zwaar hebben verstoord.”*

Vooronderzoek Zwevegum Blokellestraat 113³⁷ (archeologienota ID 10452 + nota 11354)

Dit terrein ligt zo’n 600 meter naar het noorden toe. De archeologienota, bestaande uit enkel het bureauonderzoek, kon een trefkans opmaken voor het vinden van archeologisch erfgoed. Deze trefkans hing echter nauw samen met de gaafheid van het bodemarchief. Uit de landschappelijke boringen, beschreven in de nota, kon opgemaakt worden dat de ondergrond teveel verstoord werd. *“Uit het bodemonderzoek is gebleken dat het oorspronkelijk bodemprofiel over het gehele terrein niet bewaard is. Over het overgrote deel van het gebied is de bodem tot ca. 90 à 135 cm-mv verstoord, ter hoogte van boorpunt is de onverstoorde moederbodem aanwezig vanaf 25 cmmv. Onder de verstoring is zandleem aanwezig; de afzetting wordt naar onder toe zandiger, met mogelijk een laag lemige klei tussen beide. Deze Quartaire sedimenten zijn afgezet op niveoeolische wijze en mogelijk deels door hellingsafzettingen tijdens het Pleistoceen (2.58 Ma – 11.7 ka). Aanwijzingen voor de aanwezigheid van begraven bodem of stabilisatiehorizonten worden niet aangetroffen.”* Hieruit werd besloten dat vervolgonderzoek weinig nuttig zou zijn.

Vooronderzoek Zwevegum Avelgemstraat³⁸ (archeologienota ID 5923 + nota 1051 + eindverslag 1348)

De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en een landschappelijke booronderzoek. *“Het landschappelijk bodemonderzoek heeft enerzijds aangetoond dat de bodemopbouw binnen het plangebied uit een A-C structuur bestaat waarbij de steentijdverwachting zeer laag wordt ingeschat. Vuursteenconcentraties en steentijdvindplaatsen zijn door verploeging en erosie dermate aangetast dat deze zich niet langer in situ bevinden binnen de grenzen van het plangebied.”*

³⁶ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/2164>

³⁷ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/10452> + <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/11354>

³⁸ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/5923> + <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/10501> + <https://id.erfgoed.net/archeologie/eindverslagen/1348>

Anderzijds heeft het bodemonderzoek aangetoond dat de bodem binnen het plangebied onvoldoende is afgetopt om dieper ingegraven grondsporen volledig te verstoren. Hierdoor kunnen grondsporen van vindplaatsen vanaf de periodes neolithicum/bronstijd verwacht worden." Hieruit werd beslist om proefsleuven uit te voeren. De bevindingen werden opgeschreven in de nota: "De resultaten van het proefsleuvenonderzoek wezen uit dat enkel op het zuidoostelijk deel van het plangebied archeologische waarden aanwezig waren. De meeste aangetroffen sporen konden verdeeld worden in twee categorieën. Enerzijds werden verschillende greppels en minstens één paalkuil aangesneden uit de vroege- tot midden-Romeinse periode. Anderzijds zijn mogelijke houtskoolmeilers aangetroffen uit de vroege tot volle middeleeuwen. Daarnaast is nog een mogelijke (vlas)rootkuil aangesneden. Deze kon niet gedateerd worden. Ook een gracht, met een cirkel in verbrande leem in de vulling, kon niet verder gedateerd en geïnterpreteerd worden. Deze cirkel in verbrande leem is echter wel een unieke vondst in de omgeving." "Het plangebied wordt voornamelijk gekenmerkt door een matig natte zandleembodem zonder profiel (Ldp). Op sommige locaties, verspreid over het plangebied, komt er een matig natte zandleembodem met een verbrokkelde textuur B-horizont (Ldc) voor, wanneer een zwak gevormde BC-horizont werd waargenomen." De volgende horizonten werden waargenomen:

Ap-horizont: Ploeglaag. Matig humeus en zwak kalkhoudend zandleem met enkele wortelresten.

BC-horizont: Overgangshorizont die kenmerken van zowel de B- als de C-horizont vertoont en die een inspoeling van lutum en sesquioxiden aangeeft. Bestaande uit matig fijn bruin zandleem.

C(g)-horizont: De moederbodem. Lithologisch heterogeen en varieerde tussen lichte zandleem, zandleem, en leem, met mogelijks enkele grindstukken aan de onderzijde van het profiel. Gele kleuren duidt oxidatie aan, grijze kleuren reductie.

In navolging van het proefsleuvenonderzoek werden voor het projectgebied Zwevegem, Avelgemstraat twee zones geselecteerd voor een vlakdekkende opgraving: een zone van ca. 7.479 m² en een zone van ca. 53 m². "Tijdens de opgraving werden verschillende sporen aangesneden die dateren uit de late ijzertijd, Romeinse tijd en de volle middeleeuwen. De noordelijke (en grootste zone) van het plangebied kan vermoedelijk gedateerd worden in de late ijzertijd-Romeinse periode. Het betreft enkele greppels, paalkuilen en de mogelijke rootkuil. De greppels maken mogelijk deel uit van een ferme indigène. De zone van de opgraving liet niet toe hierover verdere uitspraken te doen aangezien geen duidelijk woonerf naar voren kwam. Het woonerf zelf kan mogelijks in naburige percelen aan het licht komen, of is simpelweg afwezig. Erfgreppels werden namelijk niet enkel gebruikt om het woonerf te omringen, maar ook om bijhorende percelen in te richten in het landschap. Opvallend is de vondst van een grote aardewerkconcentratie in de onderste laag van de mogelijke rootkuil. Hier werden fragmenten van een midden-Romeinse beker in importaardewerk aangetroffen. De rootkuil kon geen gewenste ¹⁴Cdatering opleveren maar kon wel op basis van het Romeinse aardewerk gedateerd worden tussen 50 en 250 n. Chr. In de kleine, zuidelijke zone van het terrein werd de houtskoolmeiler, die tijdens het vooronderzoek aangesneden werd, verder onderzocht. Zoals verwacht op basis van de vorm en grootte van het spoor kon de houtskoolmeiler in de volle middeleeuwen gesitueerd worden. De aard en datering van de sporen doen vermoeden dat het om off-site fenomenen gaat in de buurt van een late ijzertijd en Romeinse nederzetting. De vondst van sporen uit de late ijzertijd en Romeinse tijd, waaronder de erfgreppels en de Romeinse rootkuil, past binnen de gekende sites in deze regio."

1.5 Besluit

1.5.1 Beantwoording onderzoeksvragen

- *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?*

Het plangebied zelf kent geen archeologische en historische gegevens. In de omgeving werden een heel aantal laat middeleeuwse sites met walgracht aangeduid. Hoewel deze allemaal met cartografie (onderzoek zonder ingreep in de bodem) werden vastgesteld, geeft het wel aan dat in die periode de regio zeker interessant was voor menselijke activiteit én bewoning.

Vier terreinen werden archeologisch onderzocht. Twee terreinen bleken relatief verstoord te zijn en brachten geen tot amper archeologische waarden aan het licht. Tijdens een opgraving in 2007 op zo'n 950 meter naar het zuidwesten toe werd lithisch materiaal uit het late neolithicum en aardewerk uit de late middeleeuwen en postmiddeleeuwen opgegraven. De laatste, Zwevegem Avelgemstraat, op zo'n 600 meter ten noorden van het plangebied bleek wel heel interessant. Daarop werden sporen en vondsten aangesneden die duidelijk maakten dat het ging om een perifere site bij een late ijzertijd en Romeinse nederzetting. Ook werden er houtskoolmeilers uit de vroege of volle middeleeuwen aangetroffen.

- *Zijn er gegevens gekend dat de bodem verstoord is?*

Het gehele plangebied westelijke deel van het plangebied is bebouwd. Afgaande op de DHM is het mogelijk dat er in kleine mate genivelleerd, meer bepaald opgehoogd, werd om de bebouwing allemaal op eenzelfde niveau te krijgen. De te slopen structuur heeft een kelder, maar het is niet geweten hoe groot die exact is. Deze heeft een diepte van ca. 1,5 tot 2 meter onder maaiveld. Voor de funderingen wordt er uitgegaan van ca. 80 cm diepte. De weg te halen verharding heeft een dikte van ca. 50 à 60 cm (inclusief uitkoffering).

In het bureauonderzoek kon op het oostelijke deel van het terrein geen grootschalige historische of recente verstoring vastgesteld worden.

- *Wat is de impact van de geplande werken?*

De opdrachtgever plant op het terrein eerst een gedeeltelijke sloop, gevolgd door de uitbreiding van de bestaande situatie. In totaal zullen de geplande werken zo'n 7.243 m² beslaan. In eerste instantie wordt de steenslagverharding, betonverharding en betontegels weggehaald, alsook het oudste gebouw. De westelijke loods en de asfaltverharding op de oprit blijven behouden. Voor de gegevens omtrent het te slopen gebouw werd gekeken naar het sloopopvolgingsplan. Er is een kelder aanwezig die ongeveer 1,5 tot 2 meter onder maaiveld reikt. De oppervlakte werd niet meegedeeld. Opbouw en diepte van de funderingen kon niet nagegaan worden tijdens het onderzoek. Er wordt daarom op heden uitgegaan van een theoretische 80 cm, wat de bovengrens is voor vorstvrije ondergrond. De verharding heeft een dikte van ca. 50 à 60 cm (inclusief uitkoffering). In totaal wordt er zo'n 3.700 m² gesloopt, waarvan 1.625 m² gebouw.

Na de sloop wordt de nieuwbouw gerealiseerd. De geplande situatie overlapt quasi volledig met de sloop. De bestaande loods wordt intern gerenoveerd. In het oosten komt een uitbreiding op de loods (1.068 m²). Op de plaats van het gesloopt gebouw komt een klein kantoorgebouw (275 m²) te staan. De vloerplaten van deze gebouwen zullen even dik zijn als de huidige bebouwing. Errond komt er nieuwe ruimte voor parking met waterdoorlatende klinkers en verharding (grotendeels asfalt, maar ook beton). Alles samen komt er ca. 5.900 m² nieuwe verharding.

De asfalt- en betonverharding zal eveneens even dik zijn als de huidige verharding, de nieuwe klinkers zullen minder diep reiken. Om dit te kunnen realiseren wordt het oostelijke gedeelte van het terrein in het westen genivelleerd: er wordt grotendeels opgehoogd – dit met een maximum van ca. 30 cm – en naar de gracht toe wordt er kleinschalig afgegraven met maximaal 8 cm. Deze nivellering zal plaatsvinden op de plaatsen waar de uitbreiding en nieuwe verharding komt te liggen. Hiervoor wordt eerst de teelaarde afgegraven.

Aangezien de nieuwe verharding en het kantoorgebouw in het westen niet dieper zullen gaan dan de gekende versterking van de weg te halen verharding en het te slopen gebouw, is de impact op deze plaats laag te noemen. In het oosten wordt er echter nieuwe grond aangesneden. Hier is de impact dus groot te noemen.

- *Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?*

Binnen het plangebied werd in 1966 een boring gezet. Deze is gesitueerd op de plaats waar er op vandaag verharding ligt. Daaruit kwam naar voor dat het quartaire vlak 8,5 meter dik was. Het tertiaire vlak is inderdaad te omschrijven als afzettingen van de Formatie van Kortrijk. De ploeglaag was in die periode 20 cm dik en is te omschrijven als bruine zandleem. Daaronder ligt er een laag licht geelbruine leem tot op een diepte van 2,5m. Op heden ligt er verharding die ongeveer 50 à 60 cm versterking heeft teweeg gebracht. Maar deze lithologische beschrijving kan eventueel wel doorgetrokken worden naar het oostelijke deel van het terrein, waar er op basis van het bureauonderzoek geen grootschalige historische of recente versterking kan aangetoond worden.

- *Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?*

Er zijn geen afdoende aanwijzingen dat er binnen de contouren van het plangebied een archeologische site aanwezig is. Om uitsluitel te geven is verder archeologisch onderzoek noodzakelijk.

- *Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek?*

Om na te gaan of er sprake is van een goed bewaarde paleobodem, alsook om na te gaan op welke diepte een eventueel archeologisch niveau zich situeert, zijn landschappelijke boringen noodzakelijk. Dit onderzoek zal plaatsvinden op het oostelijke deel van het terrein dat onderhavig is aan impact van de geplande werken. Op het westelijke gedeelte wordt er geen impact verwacht en is vervolgonderzoek niet nuttig.

1.5.2 Archeologische verwachting

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Zwevegem. De oudste vermelding gaat terug tot in 1063 als Sueuegehem. De etymologische betekenis verradt een Frankische afkomst en zou neerkomen op: woning van de lieden van Swibo. Op historisch kaartmateriaal is het plangebied steeds gelegen in een uitgestrekt landbouwareaal, net naast de Slijpbeek. Hierdoor is de verwachting op archeologische sites uit de nieuwe tijd en nieuwste tijd laag.

De gemeente situeert zich in het zuidwesten van West-Vlaanderen tussen de Leie en de Schelde en heeft een licht golvend reliëf. De heuvels behoren tot de uitlopers van de Vlaamse Ardennen en de West-Vlaamse heuvels. De zuidelijke helft van de fusiegemeente behoort tot de Scheldevallei. De waterscheidingslijn loopt over een heuvelkam met voornamelijk vruchtbare leemgrond, die van het noordoosten naar het zuidwesten loopt en waar zich de hoogste punten van de gemeente bevinden. In de lager gelegen gebieden zijn er zandlemiger stroken. De deelgemeente Zwevegem wordt gekenmerkt door een licht heuvelend landschap met hoogteverschillen tussen de 17 en 62 m dat doorsneden wordt door verschillende waterlopen: Keibeek, Kasteelbeek, Lettenhofbeek, Otterbeek en Slijpbeek. Het plangebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 20,15 en 21,72 m + TAW. Hierbij ligt het bebouwde gedeelte duidelijk hoger. Er heeft waarschijnlijk een lichte nivellering (ophoging?) plaatsgevonden om de bebouwing en verharding op gelijk niveau te krijgen. In het noorden vormt de Slijpbeek de grens, in het zuiden is er een gracht. Deze gracht heeft een uitloper binnen het plangebied in het oosten die zich duidelijk aftekent. Het oostelijke deel bevat, behalve de beek, geen abnormale hoogte of laagtes. Er zijn geen abnormale overgangen bij de grenzen op te merken.

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied grotendeels gekarteerd als matig natte leembodem met structuur B horizont (Adb), met een deel matig natte leembodem zonder profiel (Adp) in het westen en in het oosten en een deel matig natte zandleembodem met textuur B horizont (Lda) in het zuiden. De Adb-gronden lijken qua vorm overeen te komen met de huidige Slijpbeek en de grachten rondom het plangebied. Hierdoor wordt er verwacht dat er binnen het plangebied een B-horizont aanwezig is. Binnen het plangebied werd in 1966 een boring gezet. Deze is gesitueerd op de plaats waar er op vandaag verharding ligt. Daaruit kwam naar voor dat het quartaire vlak 8,5 meter dik was. Het tertiaire vlak is inderdaad te omschrijven als afzettingen van de Formatie van Kortrijk. De ploeglaag was in die periode 20 cm dik en is te omschrijven als bruine zandleem. Daaronder ligt er een laag licht geelbruine leem tot op een diepte van 2,5m. Op heden ligt er verharding die ongeveer 50 à 60 cm verstoring heeft teweeg gebracht. Maar deze lithologische beschrijving kan eventueel wel doorgetrokken worden naar het oostelijke deel van het terrein, waar er op basis van het bureauonderzoek geen grootschalige historische of recente verstoring kan aangetoond worden. Gelet op de landschappelijke ligging, in een omgeving met enkele beekvalleien, is er een hoge verwachting voor steentijdartefactensites aanwezig.

Het plangebied zelf kent geen archeologische en historische gegevens. In de omgeving werden een heel aantal laat middeleeuwse sites met walgracht aangeduid. Hoewel deze allemaal met cartografie (onderzoek zonder ingreep in de bodem) werden vastgesteld, geeft het wel aan dat in die periode de wijde regio zeker interessant was voor menselijke activiteit én bewoning. Vier terreinen werden archeologisch onderzocht. Twee terreinen bleken relatief verstoord te zijn en brachten geen tot amper archeologische waarden aan het licht. Tijdens een opgraving in 2007 op zo'n 950 meter naar het zuidwesten toe werd lithisch materiaal uit het late neolithicum en aardewerk uit de late middeleeuwen en postmiddeleeuwen opgegraven. De laatste, Zwevegem Avelgemstraat, op zo'n 600 meter ten noorden van het plangebied bleek wel heel interessant. Daarop werden sporen en vondsten aangesneden die duidelijk maakten dat het ging om een perifere site bij een late ijzertijd en Romeinse nederzetting. Ook werden er houtskoolmeilers uit de vroege of volle middeleeuwen aangetroffen.

Op basis van de gekende archeologische en historische waarden, is er een matige tot hoge verwachting voor sites vanaf de steentijden tot en met de late middeleeuwen.

De opdrachtgever plant op het terrein eerst een gedeeltelijke sloop, gevolgd door de uitbreiding van de bestaande situatie. In totaal zullen de geplande werken zo'n 7.243 m² beslaan. In eerste instantie wordt de steenslagverharding, betonverharding en betontegels weggehaald, alsook het oudste gebouw. De westelijke loods en de asfaltverharding op de oprit blijven behouden. Voor de gegevens omtrent het te slopen gebouw werd gekeken naar het slooppopvolgingsplan. Er is een kelder aanwezig die ongeveer 1,5 tot 2 meter onder maaiveld reikt. De oppervlakte werd niet meegedeeld. Opbouw en diepte van de funderingen kon niet nagegaan worden tijdens het onderzoek. Er wordt daarom op heden uitgegaan van een theoretische 80 cm, wat de bovengrens is voor vorstvrije ondergrond. De verharding heeft een dikte van ca. 50 à 60 cm (inclusief uitkoffering). In totaal wordt er zo'n 3.700 m² gesloopt, waarvan 1.625 m² gebouw.

Na de sloop wordt de nieuwbouw gerealiseerd. De geplande situatie overlapt quasi volledig met de sloop. De bestaande loods wordt intern gerenoveerd. In het oosten komt een uitbreiding op de loods (1.068 m²). Op de plaats van het gesloopt gebouw komt een klein kantoorgebouw (275 m²) te staan. De vloerplaten van deze gebouwen zullen even dik zijn als de huidige bebouwing. Errond komt er nieuwe ruimte voor parking met waterdoorlatende klinkers en verharding (grotendeels asfalt, maar ook beton). Alles samen komt er ca. 5.900 m² nieuwe verharding. De asfalt- en betonverharding zal eveneens even dik zijn als de huidige verharding, de nieuwe klinkers zullen minder diep reiken. Om dit te kunnen realiseren wordt het oostelijke gedeelte van het terrein in het westen genivelleerd: er wordt grotendeels opgehoogd – dit met een maximum van ca. 30 cm – en naar de gracht toe wordt er kleinschalig afgegraven met maximaal 8 cm. Deze nivellering zal plaatsvinden op de plaatsen waar de uitbreiding en nieuwe verharding komt te liggen. Hiervoor wordt eerst de teelaarde afgegraven.

Aangezien de nieuwe verharding en het kantoorgebouw in het westen niet dieper zullen gaan dan de gekende verstoring van de weg te halen verharding en het te slopen gebouw, is de impact op deze plaats laag te noemen. In het oosten wordt er echter nieuwe grond aangesneden. Hier is de impact dus groot te noemen.

Op basis van bovenstaande gegevens is er een matige tot hoge archeologische verwachting toe te schrijven voor sites vanaf de steentijd tot en met de middeleeuwen. Er is een lage verwachting voor eventuele archeologische sites uit de recentere perioden.

1.5.3 Potentieel op kennisvermeerdering

Op basis van bovenstaande archeologische verwachting kan een potentieel op kennisvermeerdering geformuleerd worden. Gelet op het ontbreken van goed onderzochte, grootschalige archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied, is er een hoog potentieel op kennisvermeerdering aanwezig.

1.5.4 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat tot op heden onvoldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke impact van de geplande werken op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand aan te tonen.

Uit bovenstaande onderzoek kan niet met zekerheid gesteld worden dat er een, goed bewaarde, archeologische site aanwezig is en dat deze archeologische site bedreigd wordt door de geplande werkzaamheden. Gelet op de gekende gegevens uit de omgeving van het plangebied is de kans aanwezig dat er een archeologische site uit de steentijd, metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen aanwezig is. De aanwezigheid en bewaringstoestand van eventuele archeologische sites, alsook de potentiële bedreiging, kan enkel bevestigd worden door de uitvoering van een landschappelijk booronderzoek en eventuele vervolgonderzoeken. Hierbij moeten volgende vragen beantwoord worden:

Bodem

- Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Wat is de relatie tussen deze bodemhorizonten en het omliggende landschap?
- Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?
- Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:
 - o Wat is de aard van dit niveau?
 - o Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?
 - o Kan dit niveau gedateerd worden?
 - o Zijn er aanwijzingen dat dit niveau geassocieerd kan worden met een archeologische site?
 - o Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?
 - o Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?

Sites uit de steentijden en vuursteenconcentraties

- Zijn er steentijdartefacten aanwezig?
- Is er een clustering in de steentijdartefacten aan te wijzen?
- Wat zijn de grenzen van de ruimtelijke spreiding(en) van de steentijdartefacten?
- Wat is de datering van de artefacten?

Sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 - o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

Volgens bovenstaande kan gesteld worden dat er niet voldoende informatie aanwezig is over de eventuele aan- of afwezigheid van archeologische sites. Er is wel voldoende informatie aanwezig om te beoordelen dat eventuele archeologische sites voldoende kenniswinst opleveren.

Gelet op de toekomstige bouwwerkzaamheden, is verder archeologisch onderzoek noodzakelijk.

1.5.5 Samenvatting

Naar aanleiding van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen in Zwevegem aan de Ellestraat 83 heeft J. Verrijckt bvba een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek opgemaakt. De opdrachtgever plant op het terrein eerst een gedeeltelijke sloop gevolgd door een uitbreiding op de bestaande loads.

Landschappelijk gezien bevindt het terrein zich op hoger gelegen – geen podzol – gronden, in de buurt van waterlopen. Deze ligging kan gunstig geweest zijn voor occupatie in de regio tijdens verschillende periodes in het verleden, gaande vanaf de steentijden tot en met de middeleeuwen. Dit blijkt alvast uit perifere site uit de late ijzertijd en romeinse periode die opgegraven werd alsook uit de vele laat middeleeuwse sites met walgracht in de omgeving. Uit historisch kaartmateriaal kan afgeleid worden dat de plaats van de geplande werken steeds gelegen is in open gebied. Op het westelijke deel zal de bestaande bebouwing voor verstoring gezorgd hebben, in het oosten zijn er geen indicaties zijn voor grote structurele verstoringen van de bodem en eventueel aanwezige archeologische sites intact gebleven zijn. Op basis van bovenstaande gegevens is er voor het plangebied een matige tot hoge archeologische verwachting toe te schrijven voor sites vanaf de steentijden tot en met de middeleeuwen (vroeg, volle en late). Er is een lage verwachting voor eventuele archeologische sites uit de recentere perioden. Daarnaast is er een hoog potentieel op kennisvermeerdering waarbij verder onderzoek kennis kan toevoegen over het gebruik van het landschap en de menselijke aanwezigheid. Er werd dan ook beslist verder archeologisch vooronderzoek te adviseren. Dit onderzoek zal zich beperken tot het gedeelte dat onderhavig zal zijn aan impact ten gevolge van de geplande werken, meer bepaald het oostelijke gedeelte van het plangebied.

2 Lijst met figuren

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	2
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB).....	3
Figuur 3: Weergave bestaande situatie op kadasterkaart (GRB).....	7
Figuur 4: Terreinprofiel bestaande toestand	8
Figuur 5: Aanduiding te slopen en te behouden gebouwen op GRB	8
Figuur 6: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op kadasterkaart (GRB)	10
Figuur 7: Terreinprofiel nieuwe toestand	10
Figuur 8: Synthesepan van de geplande werken op kadasterkaart (GRB).....	11
Figuur 9: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM II)	13
Figuur 10: Plangebied op het DHM II	14
Figuur 11: Illustratie gradiëntzone	15
Figuur 12: Plangebied op de Tertiairgeologische kaart	17
Figuur 13: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:200.000	18
Figuur 14: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:200 000 betreffende het plangebied	18
Figuur 15: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:50.000	19
Figuur 16: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1:50 000 betreffende het plangebied	20
Figuur 17: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen	21
Figuur 18: Aanduiding DOV-boring op plangebied op kadasterkaart (GRB).....	21
Figuur 19: Rapport DOV-boring B196	22
Figuur 20: Plangebied op de Villaretkaart	25
Figuur 21: Plangebied op de Ferrariskaart	26
Figuur 22: Plangebied op de Vandermaelenkaart.....	26
Figuur 23: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen	27
Figuur 24: Plangebied op de Poppkaart	27
Figuur 25: Plangebied op orthofoto 1971	28
Figuur 26: Plangebied op orthofoto 1990	28
Figuur 27: Plangebied op orthofoto 2008	29
Figuur 28: Plangebied op orthofoto 2020	30
Figuur 29: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart	32

3 Lijst met tabellen

Tabel 1: Gegevens te slopen gebouw	9
Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.....	30
Tabel 3: Archeologische vooronderzoeken zonder ingreep in de bodem in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.....	33

4 Plannenlijst

Plannenlijst Zwevegem, Ellestraat 83		Projectcode bureauonderzoek 2021G133	
Plannummer		Figuur 1	
Type plan		Topografische kaart	
Onderwerp plan		Plangebied op topografische kaart.	
Aanmaakschaal		1:10.000	
Aanmaakwijze		Digitaal	
Datum		15/07/2021(raadpleging)	
Plannummer		Figuur 2	
Type plan		Kadasterkaart	
Onderwerp plan		Plangebied op het GRB (kadasterkaart)	
Aanmaakschaal		1:250	

Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 6
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Plangebied en toekomstige inplanting op orthofoto
Aanmaakschaal	1:2.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 9
Type plan	Digitaal Hoogtemodel
Onderwerp plan	Plangebied op DHM Vlaanderen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 10
Type plan	Kadasterkaart
Onderwerp plan	Plangebied op DHM met hoogteprofiellocaties
Aanmaakschaal	1:250
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 12
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op tertiairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 13
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op quartairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:200.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 15
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op quartairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 17
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op bodemkaart
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 21
Type plan	Historische kaart

Onderwerp plan	Topografische kaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgeteld door Joseph de Ferraris
Aanmaakschaal	1:11.520
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1771-1778
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 22
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Topografische kaart, opgesteld door Philippe Vandermaelen
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1846-1854
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 23
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1843-1845
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 24
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op Poppkaart
Aanmaakschaal	1:2.500
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1842-1879
Datum	15/07/2021(raadpleging)
Plannummer	Figuur 29
Type plan	Centraal Archeologische Inventaris
Onderwerp plan	Plangebied op CAI-kaart
Aanmaakschaal	1:1
Aanmaakwijze	Digitaal
Aanmaakperiode	2001-2016
Datum	15/07/2021(raadpleging)

5 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2019. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2021. Geoportaal. Available at:
<https://geo.onroerenderfgoed.be>.

AGIV, 2021a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2021b. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Digitaal Hoogte Model.

AGIV, 2021c. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Bodemerosiekaart. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2021d18d. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootchalig Referentiebestand (GRB).

AGIV, 2021e. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at:
<http://www.geopunt.be>.

BEYAERT, M. et al., 2006. *België in kaart. De evolutie van het landschap in drie eeuwen cartografie*, Brussel: Uitgeverij Lannoo.

CAI, 2021. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.

DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. Geomorfologische kaart van België 1:50000. Kaartblad Kortrijk, Leuven.

DOV VLAANDEREN, 2021a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at:
<https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2021b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Neogeen/paleogeen (Tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2021c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at:
<https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2021d. Databank Ondergrond Vlaanderen, boringen. Available at:
<https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

GEPUNT, 2021a. GEOPUNT VLAANDEREN.

GEPUNT, 2021b. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.

GEPUNT, 2021c. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at:
<http://www.geopunt.be>.

- GEOPUNT, 2021d. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be> [Accessed August 2, 2016].
- GEOPUNT, 2021e. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2021f. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.
- GEOPUNT, 2021g. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/93795cd6-66d3-4310-83b2-5443adfee403>.
- GULLENTOPS F., PAULISSEN E. EN VANDENBERGHE N. (1996) Toelichtingen bij de Geologische kaart van België – Vlaams Gewest, Kaartblad 29-37: Kortrijk
- IOE, 2021. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>.
- KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2016. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.
- DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000. Kaartblad Oostende*, Leuven.